

รายงานการประชุม
คณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑ / ๒๕๕๖

วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ชั้น ๕ กระทรวงแรงงาน

*****

คณะกรรมการผู้มาประชุม

๑.	นายเผด็จชัย	สละสมทรัพย์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน แทน นายกรัฐมนตรี	ประธาน คณะกรรมการ
๒.	นายสมเกียรติ	ฉายะศรีวงศ์	ปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน	คณะกรรมการ
๓.	นางเพชร	เขมวรัตน์	ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาชุมชน และส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แทน ปลัดกระทรวงมหาดไทย	คณะกรรมการ
๔.	นายประกอบ	กุลบุตร	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเผยแพร่ทางการศึกษา แทน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
๕.	นพ.ชาญวิทย์	พระเทพ	รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข แทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	คณะกรรมการ
๖.	นายธรรมบุญ	เกตุแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ แทน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	คณะกรรมการ
๗.	นางสาวสุภาณี	จันทรมาศ	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายระบบการออม แทน ปลัดกระทรวงการคลัง	คณะกรรมการ
๘.	นางสุภคันท์	ลาภคดียกุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ แทน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์	คณะกรรมการ
๙.	นางประกาย	กิจธิคุณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ แทน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะกรรมการ
๑๐.	นายวีระศักดิ์	กิติวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร แทน ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	คณะกรรมการ
๑๑.	นางสัณญลักษณ์	ช่วยนุกุล	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมอาชีพ แทน ปลัดกรุงเทพมหานคร	คณะกรรมการ
๑๒.	ม.ร.ว. สอนจักร์	จักรพันธ์	นักวิเคราะห์งบประมาณเชี่ยวชาญ แทน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	คณะกรรมการ
๑๓.	นางสาวกุลธิดา	เลิศพงษ์วิวัฒนา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ แทน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	คณะกรรมการ

๑๔.	นพ.ภฤช	ลีทองอิน	ผู้จัดการกองทุนอาวุโส แทน เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ	คณะกรรมการ
๑๕.	ทพ.ศิริเกียรติ	เหลื่องกอบกิจ	ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพประชาชน กลุ่มเฉพาะ (สำนัก ๙) แทน ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ (สสส.)	คณะกรรมการ
๑๖.	นางจิตติมา	ศรีสุขนาม	เจ้าหน้าที่โครงการประเทศไทยและสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว แทน ผู้อำนวยการสำนักงานแรงงานระหว่าง ประเทศ (ประจำประเทศไทย)	คณะกรรมการ
๑๗.	นายโชคชัย	เดชอมรธัญ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แทน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะกรรมการ
๑๘.	นายปฐม	เพชรมณี	ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงาน แทน อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	คณะกรรมการ
๑๙.	นายจิรศักดิ์	สุคนธชาติ	เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม	คณะกรรมการ
๒๐.	รศ.ดร.นฤมล	นิราทร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ	คณะกรรมการ
๒๑.	นายจิรศักดิ์	จันทร์จรัสวัฒน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ	คณะกรรมการ
๒๒.	นางสุวัฒนา	ศรีภิรมย์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ	คณะกรรมการ
๒๓.	นายประพัฒน์	ปัญญาชาติรักษ์	ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๒๔.	นายบัณฑิตย์	ธนชัยเศรษฐวุฒิ	ผู้อำนวยการมูลนิธิอารมณ์พงศ์พจน์	คณะกรรมการ
๒๕.	นางพุลทรัพย์	สวนเมือง ตูลาพันธ์	ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ	คณะกรรมการ
๒๖.	นางสุจิน	รุ่งสว่าง	ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๒๗.	นายสมคิด	ดวงเงิน	ประธานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ	คณะกรรมการ
๒๘.	นางสาวอรุณี	ศรีโต	ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล	คณะกรรมการ
๒๙.	นายอาทิตย์	อิสโม	รองปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการและ เลขานุการ
๓๐.	นายโกมินทร์	ชานาใต้	รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑.	นางราศี	เบญจาทิกุล	ผู้อำนวยการสำนักงานสภาพที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา แรงงานแห่งชาติ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจ การแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการผู้ไม่มาประชุม

๑. ดร. ยงยุทธ	แฉล้มวงษ์	คณะกรรมการ
---------------	-----------	------------

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายอนุสรณ์	ไกรวิตานุสรณ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน
๒. นางนฤมล	ธารดำรงค์	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน
๓. นายศิริเกียรติ	ศิริรัตน์พฤษ์	ผู้อำนวยการสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
๔. นายยอดชาย	ทองธีระ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ
๕. นางนภาพร	วิริยานุพงษ์	หัวหน้าฝ่ายพัฒนานวัตกรรมการออมและการลงทุน กระทรวงการคลัง
๖. นางสาวพรรณณี	แจ้แสง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๗. นางสาวชนิตา	โลหะถาวร	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
๘. นายพนมเทียน	เส็งวัน	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสุขภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๙. นางสาวฐิติรัตน์	อำไพ	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
๑๐. นายสาครินทร์	จำปา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย
๑๑. นางสาววรรณมา	บุญเจือ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม จำนวน ๑๙ คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๖๑ คน

เริ่มประชุมเวลา

เวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑. นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายรองนายกรัฐมนตรี (รอง นรม.) (ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (คนช.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ในวันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ และเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖ รอง นรม. ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (ร.ม.ว.ร. : นายเผด็จชัย สะสมทรัพย์) ในฐานะรองประธาน คนช. เป็นประธานการประชุมฯ แทน

๒. ความเป็นมาของ คนช. ชุดนี้ สืบเนื่องจากข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบปี ๒๕๕๔ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีจำนวนผู้ทำงานทั้งสิ้น ๓๙.๓ ล้านคน โดยเป็นผู้ทำงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองและไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานหรือ “แรงงานนอกระบบ” จำนวน ๒๔.๖ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๖ และที่เหลือเป็นผู้ทำงานในระบบหรือแรงงานในระบบ จำนวน ๑๔.๗ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ จนถึงปี ๒๕๕๔ พบว่าผู้ทำงานที่เป็นแรงงานนอกระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. การที่แรงงานนอกระบบไม่มีนายจ้าง จึงทำให้ไม่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน ทำให้ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน ขาดหลักประกันในชีวิต เข้าไม่ถึงทรัพยากรและการสนับสนุนจากภาครัฐ ไม่มีองค์กรตัวแทน ทำให้ขาดอำนาจการเจรจาต่อรอง รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในตัวตน สิทธิ กฎหมายและสุขภาพความปลอดภัยในการทำงานที่พึงมีพึงได้รับในฐานะที่เป็นกำลังแรงงานของประเทศ และถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีบริการภาครัฐเกิดขึ้นมากมายที่ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม แต่ยังพบว่าบริการดังกล่าวยังไม่เหมาะสม/สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความเป็นแรงงานนอกระบบที่มีความยืดหยุ่นและความหลากหลายบริบท

๔. กระทรวงแรงงาน ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลกำลังแรงงานของประเทศ ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำ “แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” ขึ้น และคณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นชอบในหลักการ “แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในแผนฯ ได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบตามแนวทางที่กำหนดไว้

๕. กระทรวงแรงงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ไปสู่การปฏิบัติ โดยได้นำข้อเสนอของกระทรวงการคลัง (หากได้รับการจัดสรรงบประมาณตามกรอบที่กำหนด จะสามารถดำเนินโครงการให้สำเร็จได้ตามระยะเวลาที่กำหนด) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ขอปรับเปลี่ยนรายละเอียดโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์) กระทรวงอุตสาหกรรม (ควรส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบพัฒนาตนเองเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งยั่งยืนและส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ในระยะยาว) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายแรงงานนอกระบบตามความรุนแรงของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อกลุ่ม และกำหนดมาตรการแนวทางให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม และบูรณาการโครงการที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน) และสำนักงานประมาณ (ควรมีการบูรณาการการทำงานและงบประมาณร่วมกัน) มาร่วมกันจัดทำ “แผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” และสรุปนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ

๖. แผนปฏิบัติการฯ เป็นแผนฯ ที่กระทรวงแรงงานรวบรวม/ประมวล จากแผนงาน โครงการ กิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคประชาสังคมว่า มีภารกิจอะไรบ้างที่ดำเนินการให้กับ “กลุ่มแรงงานนอกระบบ” ในภาพรวมทั้งประเทศ ดังนั้น จึงเป็นแผนปฏิบัติการที่ใหญ่และขอบเขตกว้างขวาง รวมทั้งมีหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องมาก จำนวน ๘๒ โครงการ/กิจกรรม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น ๙ กระทรวง ๒๑ หน่วยงาน

๗. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติตามที่ รง. เสนอ ซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ **องค์ประกอบ จำนวน ๓๓ คน** ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนกลุ่มแรงงานนอกระบบ เป็นคณะกรรมการ รองปลัดกระทรวงแรงงานที่ได้รับมอบหมาย (รองปลัดกระทรวงแรงงาน : นายอาทิตย์ อิศโม) เป็นคณะกรรมการและเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

- ๑) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศ รวมทั้งนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
- ๒) กำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบของประเทศ
- ๓) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบ และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี
- ๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม
- ๕) ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒

เรื่องเพื่อทราบ

๒.๑ สรุปสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอสรุปสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังนี้

๑. งบประมาณ ๒๕๕๕ กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ร่วมมือกันจัดทำ “แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

๒. สาระสำคัญของแผนฯ ประกอบด้วย

วิสัยทัศน์ : แรงงานนอกระบบได้รับการคุ้มครอง มีหลักประกันทางสังคม นำสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” มี ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) ขยายขอบเขตการคุ้มครองและสร้างหลักประกันความมั่นคง

(๒) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาสมรรถนะแรงงานนอกระบบเพื่อขยายโอกาส

การมีงานทำ

(๓) เพิ่มสมรรถนะการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญในระดับยุทธศาสตร์ ๑๐ ตัวชี้วัด ซึ่งขอกล่าวรายละเอียด ในวาระที่ ๒.๒ เป็นวาระถัดไป จะเป็นการสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ประจำปี ๒๕๕๕ ตามตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

๒.๒ ผลงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ

พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ (งบประมาณ ๒๕๕๕) ตามตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอสรุปสาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังนี้

๑) เฉลี่ยความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนา แรงงานนอกระบบพ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕) จำนวน ๙ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๔ สรุปดังนี้

KPI	ชื่อตัวชี้วัด (KPI)/เป้าหมาย	เป้าหมายปี ๒๕๕๕	ผลงาน/ความคืบหน้า	คิดเป็น ร้อยละ
๑.	ร้อยละ ๒๕ ของแรงงานนอกระบบมี หลักประกันทางสังคม โดยเข้าถึงระบบ สวัสดิการสังคมของรัฐ (รัฐสมทบ) อย่างน้อย ๑ ระบบหรือ ๑ กองทุน	ร้อยละ ๕ ของแรงงานนอกระบบ จำนวน ๑.๒๓ ล้านคนมีหลักประกันทางสังคม จำแนกเป็น ๑) มาตรการ ๔๐ จำนวน ๑.๒๐ ล้านคน ๒) กองทุน การออมแห่งชาติ (กอช.) ๐.๓๐ ล้านคน	- แรงงานนอกระบบมี หลักประกันทางสังคม จำนวน ๑.๑๘ ล้านคน (มาตรการ ๔๐) ส่วนพ.ร.บ.กองทุนการออม แห่งชาติ (กอช.)ใหม่ และขณะนี้ อยู่ระหว่างแก้ไข	๙๕.๙
๒.	ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการปรับปรุง / พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน นอกระบบ	ร้อยละ ๘๐ ของการปรับปรุงกฎหมาย จำนวน ๓ ฉบับ	- เป็นไปตามระดับความสำเร็จ ทั้ง ๓ ฉบับ	๑๐๐
๓.	จำนวนข้อเสนอแนะ/รายงานการ ดำเนินงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานของกลุ่ม แรงงานนอกระบบ ไม่ต่ำกว่าปีละ ๑ เรื่อง/เล่ม	ไม่มี แผน ดำ เนิน งาน ใน ปี ๒๕๕๕ เริ่มดำเนินงานในปี ๒๕๕๖	-	-
๔.	ระดับความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมให้ สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่าง ประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘	ประชาพิจารณ์เพื่อเตรียมความพร้อม ในการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘	จัดประชาพิจารณ์ จำนวน ๕ ครั้ง และอยู่ระหว่างสรุปเสนอ ครม.	๑๐๐
๕.	จำนวนแรงงานนอกระบบที่ได้รับการ ส่งเสริมการมีงานทำ	จำนวน ๐.๕๐ ล้านคน	จำนวน ๐.๕๙ ล้านคน	๑๐๐
๖.	จำนวนแรงงานนอกระบบมีศักยภาพได้ตาม มาตรฐานการฝึก และ/หรือมีมาตรฐาน ฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น	- ไม่ได้ตั้งค่าเป้าหมายไว้ในปี ๒๕๕๕ (ไม่มี ข้อมูลย้อนหลัง) - ผลงานปี ๒๕๕๕ เป็นค่าเริ่มต้น	จำนวน ๓๒,๓๖๔ คน	๑๐๐
๗.	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาข้อมูล แรงงานนอกระบบ	ศึกษาข้อมูล “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน” และระบบงานของศูนย์ ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ	ศึกษา/หารือในประเด็นข้อมูล เบื้องต้น การเชื่อมโยงข้อมูล จากฐานข้อมูลภายนอก และ รายการข้อมูลที่จะเชื่อมโยง	๑๐๐
๘.	ระดับความสำเร็จของการพัฒนากลไกการ บริหารจัดการแรงงานนอกระบบ	จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงาน นอกระบบแห่งชาติ	มติ ครม.เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร จัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ	๑๐๐
๙.	จำนวนเครือข่ายแรงงานนอกระบบเพิ่มขึ้น	- ไม่ได้ตั้งค่าเป้าหมายไว้ในปี ๒๕๕๕ (ไม่มี ข้อมูลเบื้องต้น) - ผลงานปี ๒๕๕๕ เป็นค่าเริ่มต้น	จำนวน ๑๐ แห่ง	๑๐๐
๑๐.	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบ / รูปแบบการติดตามประเมินผล	- ไม่มีแผนการดำเนินงานปี ๒๕๕๕	ได้เสนอของบประมาณปี ๒๕๕๗ เพื่อจัดทำระบบการติดตามฯ	๑๐๐
เฉลี่ยความสำเร็จการดำเนินงานตามตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ รวม ๙ ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ (เนื่องจากตัวชี้วัดที่ ๓ ยังไม่มีแผนในการดำเนินการ ฯ ในปี ๒๕๕๕)				๙๙.๕๔

๒) สรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ส่งเสริม คຸ້ມครอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕) (ตามตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด)

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
<p>ตัวชี้วัด (KPI) ๑ ร้อยละ ๒๕ ของแรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคม โดยเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของรัฐ (รัฐสมทบ) อย่างน้อย ๑ ระบบหรือ ๑ กองทุน</p> <p>เป้าหมาย ๕ ปี</p> <p>ร้อยละ ๒๕ ของแรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคม (จำนวน ๖.๑๕ ล้านคน)</p> <p>แผนฯ ปี ๒๕๕๕</p> <p>ร้อยละ ๕ ของแรงงานนอกระบบจำนวน ๑.๒๓ ล้านคนมีหลักประกันทางสังคม จำแนกเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สปส. ๑.๒๐ ล้านคน และ - กอช. ๐.๓๐ ล้านคน) 	<p>ผลงาน แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางสังคม จำนวน ๑.๑๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๙ เนื่องจากรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ปรับปรุง/แก้ไข พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ใหม่ และขณะนี้อยู่ระหว่างแก้ไข และยังไม่ได้นำเข้า ครม.</p> <p>รายละเอียดผลงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประกันสังคม มาตรา ๔๐ จำนวน ๑.๑๘ ล้านคน (ข้อมูล ณ วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑.๒๐๔ ล้านคน) ๒. กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) อยู่ระหว่างแก้ไข พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) โดยปรับปรุงให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม 	<p>ข้อมูลเพิ่มเติม</p> <p>เรื่องการแก้ไข พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - พรบ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พ.ค.๒๕๕๔ กฎหมายระบุว่ กอช. จะต้องเปิดรับสมาชิกให้ได้ภายใน ๑ ปี หลังจากกฎหมายมีผลบังคับ คือ วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ - ขณะนี้อยู่ระหว่างแก้ไข พ.ร.บ.ฯ (ยังไม่ได้นำเข้า ครม.) ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการถึงจะมีผลบังคับใช้ และจึงจะเริ่มสมัครสมาชิกได้ <p>ข้อมูลเพิ่มเติม ประเด็นที่แก้ไข</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) การบริหารและจัดการกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีรายละเอียด ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ กอช. เป็นองค์กรขนาดเล็กมีสำนักงาน และมีพนักงาน ๑๐ - ๑๕ คน - กอช. ทำความตกลงหรือว่าจ้างธนาคารรัฐเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับงานทะเบียนสมาชิก งานวิเคราะห์เชิงคณิตศาสตร์ประกันภัย ประชาสัมพันธ์หาสมาชิกรับสมัคร และรับเงินสะสม เป็นต้น - มอบหมายผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขาธิการกองทุนฯ และทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการ กอช. - เพิ่มผู้อำนวยการธนาคารออมสิน และผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในคณะกรรมการ กอช. เพื่อประสานนโยบายด้านสมาชิก (๒) ให้ผู้ที่มีอายุเกิน ๖๐ ปี มีสิทธิเป็นสมาชิก และสำหรับผู้สมัครที่มีอายุเกิน ๕๕ ปีขึ้นไป จะต้องเป็นสมาชิกอย่างน้อย ๕ ปีจึงจะมีสิทธิรับบำนาญหรือบำนาญได้ (สอดคล้องกับระยะเวลาออม ๕ ปี ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund : PVD) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) (๓) สมาชิกมีสิทธิเลือกรับบำนาญแทนบำนาญได้ โดยหากคำนวณบำนาญได้น้อยกว่าบำนาญขั้นต่ำ จะได้รับเป็นบำนาญเพื่อลดความซับซ้อนของหลักเกณฑ์กองทุน (๔) ไม่กำหนดเพดานเงินสะสม โดยสมาชิกสามารถส่งเงินสะสมได้ตั้งแต่ ๕๐ บาทขึ้นไป ทั้งนี้

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
		<p>ในกรณีที่สมาชิกส่งเงินสะสมจำนวนมากและเลือกรับบำนาญหากสมาชิกมีอายุเกินกว่าอายุขัยเฉลี่ยและได้รับบำนาญเงินในบัญชีเงินบำนาญหมดไปแล้ว กองทุนต้องนำเงินในบัญชีเงินกองกลางมาจ่ายเป็นบำนาญให้แก่สมาชิกรายนั้น ไปจนสิ้นอายุขัย ซึ่งหากเงินกองกลางหมดจะเป็นภาระงบประมาณ จึงให้จำกัดจำนวนเงินที่จะนำมาคำนวณบำนาญโดยเงินสะสมที่เกินจากนี้ให้จ่ายเป็นบำเหน็จ ตามหลักเกณฑ์ที่จะกำหนดโดยกฎกระทรวง</p> <p>(๕) รัฐสมทบเงินให้สมาชิกทุกคนในอัตราร้อยละ ๑๐๐ ของเงินสะสม แต่ไม่เกินปีละ ๑,๒๐๐ บาท ซึ่งจะกำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(๖) ไม่ลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยง โดยให้นำเงินของกองทุนฝากที่ธนาคารรัฐ และลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล และเห็นควรให้ตัดเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการการลงทุนออกจาก พ.ร.บ. กอช ซึ่งคณะกรรมการกองทุนมีอำนาจแต่งตั้งเองได้</p> <p>(๗) ไม่ค้ำประกันผลตอบแทน โดยให้ยกเลิกมาตราที่กำหนดให้มีการค้ำประกันผลตอบแทน (เดิมกำหนดให้กองทุนค้ำประกันผลตอบแทน ให้สมาชิกได้รับไม่น้อยกว่าเงินฝากประจำ ๑๒ เดือนโดยเฉลี่ยของธนาคาร)</p> <p>(๘) สมาชิกที่เกิดเหตุทุพพลภาพมีสิทธิรับเงินทั้งหมดในบัญชีเงินรายบุคคลซึ่งประกอบด้วย เงินสะสม เงินสมทบ และดอกผลของเงินดังกล่าว (เดิมได้รับเฉพาะเงินสะสมและดอกผลของเงินสะสม ส่วนเงินสมทบจะนำมาคำนวณบำนาญเมื่อสมาชิกสิ้นสมาชิกภาพ)</p>
<p>KPIที่ ๒ ร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการปรับปรุง /พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ</p> <p>ค่าเป้าหมายปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๘๐ ของการปรับปรุงกฎหมาย ๓ ฉบับ</p> <p>ฉบับที่ ๑ การปรับปรุงพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ....</p> <p>แผนฯ ปี ๒๕๕๕</p> <ol style="list-style-type: none"> นำเสนอ ร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ....ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติในหลักการ จัดส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 	<p>ผลงาน เป็นไปตามเป้าหมายร้อยละ ๑๐๐ โดยร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ซึ่งแก้ไขปรับปรุงจาก พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้นำมาปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาในประเด็นการเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้ผู้ประกันตนมากขึ้น (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ ได้แก่ การคุ้มครองไปถึงลูกจ้างชั่วคราวทุกประเภทของส่วนราชการและลูกจ้าง</p>	<p>สาระสำคัญของร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ....ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ</p> <p>ส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ ได้แก่ การคุ้มครองไปถึงลูกจ้างชั่วคราวทุกประเภทของส่วนราชการและลูกจ้างทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมการจ่ายเงินสมทบของรัฐบาลเข้ากองทุนสำหรับผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ เป็นต้น</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
<p>พิจารณาตรวจ/แก้ไข ผลงาน เป็นไปตามแผน</p>	<p>ทั้งหมด และแก้ไขเพิ่มเติมการจ่ายเงินสมทบ ของรัฐบาลเข้ากองทุนประกันสังคมสำหรับ ผู้ประกันตนมาตรา ๔๐) เสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณา ของสภาผู้แทนราษฎร</p>	
<p>ฉบับที่ ๒ การออกกฎหมายรองรับ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงาน ไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ แผนปี ๒๕๕๕ ออกกฎหมายลำดับรอง จำนวน ๒ ฉบับ ผลงาน เป็นไปตามแผนฯ</p>	<p>ผลงาน : เป็นไปตามเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐ รายละเอียด ดังนี้ กฎหมายรองฯ จำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ฉบับ ๑. ปี ๒๕๕๔ ออกกฎหมายรอง ๔ ฉบับ ได้แก่ ๑) คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๙๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง พนักงานตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ๒) ประกาศกระทรวงแรงงาน ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง แบบบัตรประจำตัว พนักงานตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ๓) คำสั่งกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ ๔๐๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ เรื่อง มอบหมายอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่ บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ๔) ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แบบ คำร้องและแบบคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ ๒. ปี ๒๕๕๕ ออกกฎหมายลำดับรอง ๒ ฉบับ ได้แก่ ๑) ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการรับคำร้องและการพิจารณาคำร้อง ของพนักงานตรวจแรงงาน ตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ๒) ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๔</p>	<p>คงเหลืออีก ๘ ฉบับ (ตามแผนแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๙) ได้แก่ ปี ๒๕๕๖ ๑) ร่างประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นคณะกรรมการคุ้มครองการรับงานไปทำ ที่บ้าน พ.ศ. .... ๒) ร่างประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนผู้จ้างงานและ ผู้แทนผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อเป็น คณะกรรมการผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. .... ๓) ร่างประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง บัตร ประจำตัวกรรมการและอนุกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคท้าย ๔) ร่างประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการเรียกหรือรับหลักประกัน การทำงานหรือหลักประกันความเสียหายในการ ทำงานจากผู้รับงานไปทำที่บ้านพ.ศ. .... ปี ๒๕๕๗ ๕) ร่างกฎกระทรวง กำหนดงานที่มีลักษณะอาจเป็น อันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของหญิง มีครรภ์ หรือเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปี พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ๖) ร่างกฎกระทรวง กำหนดงานที่ห้ามผู้จ้างงานจ้าง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๑ (๒) (๓) (๔) ปี ๒๕๕๘ ๗) ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วยการจ่ายค่า รักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพและค่าทำศพ มาตรา ๒๔ ปี ๒๕๕๙ ๘) ร่างกฎกระทรวง ว่าด้วย “งานอื่น” ตามนิยาม มาตรา ๓ “งานที่รับไปทำที่บ้าน” พ.ศ. ....</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
<p>ฉบับที่ ๓ การออก “กฎกระทรวงว่าด้วยการมิให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ แก่ นายจ้าง ซึ่งจ้างลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน อันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย พ.ศ. ....” <u>แผนฯ ปี ๒๕๕๕</u></p> <p>๑. กระทรวงแรงงานเสนอร่าง “กฎกระทรวงว่าด้วยการมิให้ใช้บังคับ พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ แต่บางส่วนแก่นายจ้าง ซึ่งจ้างลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับงานบ้าน อันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย พ.ศ. ....” ต่อรัฐมนตรีกระทรวงแรงงาน ลงนาม</p> <p>๒. จัดส่งร่างฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี</p>	<p>ผลงาน: เป็นไปตามเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐</p> <p>ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ - กฎกระทรวงแรงงานฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ออกตามความใน พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ ครอบคลุมในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ - ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐๕ ก. เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕</p> <p>สาระสำคัญ</p> <p>กฎกระทรวงฯ คุ้มครองลูกจ้างทำงานบ้านที่ไม่ได้เป็นพนักงานของบริษัทรับเหมาทำความสะอาด (ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว) ได้รับการคุ้มครอง ๗ ข้อ ได้แก่</p> <p>(๑) ลูกจ้างต้องมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๑ วัน</p> <p>(๒) นายจ้างต้องกำหนดวันหยุดตามประเพณี ปีละไม่น้อยกว่า ๑๓ วันซึ่งรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วย และหากวันหยุดตามประเพณีตรงกับวันหยุดประจำสัปดาห์ให้ลูกจ้างหยุดเป็นวันหยุดชดเชยเพิ่มอีก ๑ วัน</p> <p>(๓) ลูกจ้างที่ทำงานครบ ๑ ปี มีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปี ปีละไม่เกิน ๖ วันทำงาน</p> <p>(๔) ลูกจ้างมีสิทธิ์ลาป่วยตามที่ป่วยจริงได้ และหากลา ๓ วันขึ้นไปนายจ้างสามารถขอใบรับรองแพทย์ยืนยันจากลูกจ้างได้</p> <p>(๕) กรณีลูกจ้างเป็นเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างให้กับเด็กโดยตรง</p> <p>(๖) ลูกจ้างที่ทำงานในวันหยุด ต้องได้รับเงินค่าจ้างด้วย</p> <p>(๗) ลูกจ้างต้องได้ค่าจ้างในวันที่ลาป่วย โดยไม่เกิน ๓๐ วันทำงาน</p>	<p>กฎกระทรวงฯ สอดคล้องกับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๑๘๙ ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับลูกจ้างทำงานบ้าน ซึ่งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับดังกล่าว เพื่อให้แรงงานที่ทำงานบ้านได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเหมือนกับแรงงานประเภทอื่นๆ และไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน</p>
<p>ตัวชี้วัดที่ ๓ จำนวนข้อเสนอแนะ/รายงานการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงานของกลุ่มแรงงานนอกระบบ ไม่ต่ำกว่าปีละ ๑ เรื่อง/เล่ม</p> <p>เป้าหมาย ๕ ปี: ศึกษา วิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์โครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำสรุป/รายงานระบบ ไม่ต่ำกว่าปีละ ๑ เรื่อง/เล่ม</p> <p>(ยกเว้นปี ๒๕๕๕ เนื่องจาก</p>	<p>ผลการศึกษาวិเคราะห์เบื้องต้น</p> <p>๑. แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ทำงานในสาขาเกษตรกรรมถึง ๑๕ ล้านคน (คิดเป็น ๖๑.๓% ของแรงงานนอกระบบ ๒๔.๖ ล้านคน) สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (๒๕๕๒) ได้ประเมินความเสี่ยงอาชีพของแรงงานนอกระบบที่ต้องประสบกับปัญหาด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยฯ ส่วนใหญ่อยู่ในอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ ประมง เลี้ยงสัตว์ รวมถึงเกษตรพันธสัญญา ซึ่ง</p>	<p>มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานนอกระบบ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร) กระทรวงแรงงาน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) รวมทั้งการเข้าไปส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)</p> <p>ดังนั้น บทบาทของแผนฯ นี้ จึงเป็นการศึกษา/วิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์/โครงการกิจกรรม</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
<p>อยู่ในช่วงจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด จึงไม่ได้ตั้งเป้าหมายไว้</p>	<p>ต้องทำงานท่ามกลางสารกำจัดศัตรูพืชแต่ แรงงานยังขาดความรู้ และใช้สารกำจัดศัตรูพืช อย่างผิดวิธี ก่อให้เกิดอันตรายต่อทั้งตัวผู้ใช้และ สิ่งแวดล้อมอื่น รวมทั้งระบบนิเวศน์และ ผู้บริโภคผลผลิตด้วย</p> <p>๒. ต่อมาคืออาชีพรับจ้าง/รับงานมาทำที่ บ้าน ที่จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มแรงงานในชุมชน ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ ความสำคัญกับปัญหาด้านความปลอดภัย ในการทำงาน ทั้งในเรื่องของสภาพแวดล้อม ในการทำงาน และปัจจัยเสี่ยงที่เป็นภัยคุกคาม ต่อสุขภาพร่างกาย โดยโรคที่แรงงานนอกระบบ ประสบบ่อยคือ โรคที่เกี่ยวกับระบบทางเดิน หายใจ การเสื่อมของสายตา อาการแพ้ทาง ผิวหนัง หูตึง โรคกระเพาะอาหาร การปวด เมื่อยกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ คือ คอ หลัง ไหล่ แขนและขา รวมทั้งโรคเครียด ซึ่งสาเหตุของ ปัญหาสุขภาพเหล่านี้มาจาก</p> <p>(๑) สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ ไม่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการดัดแปลงบ้าน ที่อยู่อาศัยให้เป็นที่ทำงานโดยขาดความรู้ ความ เข้าใจและความตระหนักที่เพียงพอในเรื่อง สุขภาพความปลอดภัยในการทำงาน</p> <p>(๒) เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ การทำงานที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ชำรุด บกพร่อง จึงก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากการใช้งานได้ง่าย ในขณะที่นายจ้างของแรงงานนอกระบบก็ได้ ให้ข้อมูล ความรู้และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ป้องกันอันตรายที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับ การทำงานของแรงงานนอกระบบ</p> <p>(๓) ท่าทางการทำงาน ที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม ทำให้ผู้ทำงานประสบปัญหาเกี่ยวกับ การปวดเมื่อยส่วนกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของ ร่างกาย</p> <p>(๔) ความเสี่ยงในการสัมผัสกับสารพิษ และสารเคมีอันตราย ที่มีอยู่ในวัตถุดิบ อุปกรณ์ การทำงานรวมทั้งอยู่ในขั้นตอนการผลิต</p> <p>(๕) สภาพการทำงานที่ไม่มีมาตรฐาน</p>	<p>ที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ (ทั้งในระบบและ นอกระบบ) เพื่อหาแนวทาง/ให้ข้อเสนอแนะ/ผลักดัน การดำเนินงานในส่วนที่ยังเป็นช่องว่างอยู่</p> <p>ขณะนี้ รง.(สป. และ กสร.) สธ. สปสช. และ สสส. อยู่ระหว่างกลั่นกรองแผนฯที่เกี่ยวข้องกับความ ปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการ ทำงานร่วมกัน</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
	เนื่องจากงานไม่ต่อเนื่อง และได้รับค่าตอบแทนต่ำ แรงงานนอกระบบจึงมักทำงานต่อเนื่องยาวนาน ไม่มีการจัดเวลาพักผ่อนที่เหมาะสม	
<p>KPI ๔ ระดับความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘</p> <p>แผนฯ ปี ๒๕๕๕</p> <p>ประชากรพิจารณาเพื่อเตรียมความพร้อมในการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ (หลักการมาตรา ๑๙๐ วรรค ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กระทรวงแรงงานจะต้องจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วประเทศ ก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อรับทราบผลประชาพิจารณ์ และนำเสนอรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบอนุสัญญาฯ ๒ ฉบับ ก่อนดำเนินการให้สัตยาบันต่อไป)</p>	<p>ผลงาน เป็นไปตามเป้าหมาย ร้อยละ ๑๐๐</p> <p>วิธีการดำเนินการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับการให้สัตยาบันฯ พร้อมจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน ทุกจังหวัด กลุ่มเป้าหมาย ๔๐๐ คน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๔๙๒ คน - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ - จัดทำรายงานสรุปผลการทำประชาพิจารณ์ฯ เสนอกลุ่มเป้าหมาย คณะรัฐมนตรี และรัฐสภา เพื่อพิจารณา <p>รายละเอียดผลการดำเนินการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เรื่อง การให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ของประเทศไทย อาทิ ความรู้เบื้องต้นของอนุสัญญาฯ ขั้นตอนการให้สัตยาบันอนุสัญญาฯ ผลกระทบที่เกิดขึ้นหากต้องการให้สัตยาบันและถ้าไม่ให้สัตยาบันจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไร เป็นต้น ๒. ภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของแรงงาน หากได้มีการให้สัตยาบันตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ๓. ได้รับทราบความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายต่อกรณีควรให้หรือไม่ควรดังกล่าว โดยอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วย ร้อยละ ๘๕.๙๔ - ไม่เห็นด้วย ร้อยละ ๙.๘๙ - ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ ๔.๑๗ กรณีเห็นด้วยกับการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๙๘ <ul style="list-style-type: none"> - เห็นด้วย ร้อยละ ๘๗.๒๔ - ไม่เห็นด้วย ร้อยละ ๗.๒๙ - ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ ๕.๔๗ <p>พร้อมสรุปประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นๆ</p>	<p>คำชี้แจงเพิ่มเติม ระดับความสำเร็จ ๕ ระดับ</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๑ : ประชาพิจารณ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๒ : เสนอคณะรัฐมนตรี รับทราบผลประชาพิจารณ์</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๓ : คณะรัฐมนตรีเสนอรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบอนุสัญญา</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๔ : กระทรวงแรงงานแจ้งกระทรวงการต่างประเทศเพื่อแจ้งจดทะเบียนให้สัตยาบันกับ ILO</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๕ : ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแรงงานหรือกฎหมายข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>เงื่อนไข: ความสำเร็จและปีที่กำหนดของแต่ละระดับขึ้นอยู่กับกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม																																												
<p>ตัวชี้วัด ๕ จำนวนแรงงานนอกระบบที่ได้รับการส่งเสริมการมีงานทำ</p> <p>เป้าหมายปี ๒๕๕๕</p> <p>จำนวน ๐.๕๐ ล้านคน</p>	<p>ผลงาน แรงงานนอกระบบได้รับการส่งเสริมการมีงานทำ</p> <p>จำนวน ๐.๕๙ ล้านคน (<i>คิดเป็นร้อยละ ๑๑๖.๖ ของเป้าหมาย</i>)</p> <table border="1" data-bbox="565 317 1003 785"> <thead> <tr> <th>หน่วยงาน</th> <th>เป้าหมายปี ๒๕๕๕</th> <th>ผลงาน</th> <th>ร้อยละ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>รง.สป.</td> <td>๓,๒๐๐</td> <td>๙,๖๐๑</td> <td>๓๐๐.๐๓</td> </tr> <tr> <td>รง.กกจ.</td> <td>๓,๗๘๐</td> <td>๔,๒๐๙</td> <td>๑๑๑.๓๕</td> </tr> <tr> <td>รง.กพร.</td> <td>๓๑,๓๐๐</td> <td>๔๗,๘๒๕</td> <td>๑๕๒.๘๐</td> </tr> <tr> <td>ศธ.กศน.</td> <td>๓๔๕,๐๐๐</td> <td>๓๙๑,๒๐๐</td> <td>๑๑๓.๓๙</td> </tr> <tr> <td></td> <td>๐</td> <td>๐</td> <td></td> </tr> <tr> <td>กษ. กรมพัฒนาที่ดิน</td> <td>๗๘,๐๐๐</td> <td>๘๑,๖๙๓</td> <td>๑๐๔.๗๓</td> </tr> <tr> <td>กษ. สกย.</td> <td>๑๐,๔๖๐</td> <td>๒๑,๑๗๐</td> <td>๒๐๒.๓๙</td> </tr> <tr> <td>อก.</td> <td>๕,๓๕๐</td> <td>๕,๓๙๙</td> <td>๑๐๐.๙๒</td> </tr> <tr> <td>พม.</td> <td>๒๗,๑๕๖</td> <td>๒๗,๐๔๓</td> <td>๙๙.๕๘</td> </tr> <tr> <td>รวมทั้งสิ้น</td> <td>๕๐๔,๒๔๖</td> <td>๕๘๘,๑๔๐</td> <td>๑๑๖.๖๔</td> </tr> </tbody> </table> <p>หมายเหตุ</p> <p>กษ. สกย. หมายถึง สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง</p>	หน่วยงาน	เป้าหมายปี ๒๕๕๕	ผลงาน	ร้อยละ	รง.สป.	๓,๒๐๐	๙,๖๐๑	๓๐๐.๐๓	รง.กกจ.	๓,๗๘๐	๔,๒๐๙	๑๑๑.๓๕	รง.กพร.	๓๑,๓๐๐	๔๗,๘๒๕	๑๕๒.๘๐	ศธ.กศน.	๓๔๕,๐๐๐	๓๙๑,๒๐๐	๑๑๓.๓๙		๐	๐		กษ. กรมพัฒนาที่ดิน	๗๘,๐๐๐	๘๑,๖๙๓	๑๐๔.๗๓	กษ. สกย.	๑๐,๔๖๐	๒๑,๑๗๐	๒๐๒.๓๙	อก.	๕,๓๕๐	๕,๓๙๙	๑๐๐.๙๒	พม.	๒๗,๑๕๖	๒๗,๐๔๓	๙๙.๕๘	รวมทั้งสิ้น	๕๐๔,๒๔๖	๕๘๘,๑๔๐	๑๑๖.๖๔	<p>แรงงานนอกระบบที่ได้รับการส่งเสริมการมีงานทำ หมายถึง การได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ/ฝึกอบรม/พัฒนาทักษะฝีมือจากหน่วยงานภาครัฐ ของ ๖ กระทรวง ๘ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๑๖ โครงการ/กิจกรรม เป้าหมาย ๔.๒๓ ล้านคน</p>
หน่วยงาน	เป้าหมายปี ๒๕๕๕	ผลงาน	ร้อยละ																																											
รง.สป.	๓,๒๐๐	๙,๖๐๑	๓๐๐.๐๓																																											
รง.กกจ.	๓,๗๘๐	๔,๒๐๙	๑๑๑.๓๕																																											
รง.กพร.	๓๑,๓๐๐	๔๗,๘๒๕	๑๕๒.๘๐																																											
ศธ.กศน.	๓๔๕,๐๐๐	๓๙๑,๒๐๐	๑๑๓.๓๙																																											
	๐	๐																																												
กษ. กรมพัฒนาที่ดิน	๗๘,๐๐๐	๘๑,๖๙๓	๑๐๔.๗๓																																											
กษ. สกย.	๑๐,๔๖๐	๒๑,๑๗๐	๒๐๒.๓๙																																											
อก.	๕,๓๕๐	๕,๓๙๙	๑๐๐.๙๒																																											
พม.	๒๗,๑๕๖	๒๗,๐๔๓	๙๙.๕๘																																											
รวมทั้งสิ้น	๕๐๔,๒๔๖	๕๘๘,๑๔๐	๑๑๖.๖๔																																											
<p>ตัวชี้วัด ๖ จำนวนแรงงานนอกระบบมีศักยภาพได้ตามมาตรฐานการฝึก และ/หรือมีมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น</p> <p>เป้าหมาย ๕ ปี</p> <p>จำนวนแรงงานนอกระบบมี ศักยภาพได้ตามมาตรฐานการฝึก และ/หรือมีมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา</p> <p>เป้าหมายปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓๒,๓๖๔ คน</p>	<p>- ผลงาน แรงงานนอกระบบผ่านการทดสอบมาตรฐานการฝึก ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (กพร.) จำนวน ๓๒,๓๖๔ คน (นอกจากนั้น กพร. กระทรวงแรงงาน ได้จัดทำหลักสูตรพัฒนา/ส่งเสริมมาตรฐานฝีมือแรงงาน จำนวน ๑๓๒ สาขา) (สำหรับโครงการประเมินและฝึกงานแรงงานนอกระบบเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน ก.อุตสาหกรรม โดยสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สพว.) ซึ่งจะพัฒนาและจัดทำแบบประเมินมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standard Test) สำหรับแรงงานไร้ฝีมือ/ประเมินระดับสมรรถนะแรงงานนอกระบบกลุ่มเกษตรกรกรรมชนส่งงานบริการในร้านอาหารและในบ้านนั้น ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ)</p>	<p>แรงงานนอกระบบยังคงมีความเสี่ยงจากการจ้างงาน เนื่องจากการจ้างงานแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นการจ้างงานชั่วคราว มาตรการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การพัฒนาฝีมือแรงงานนอกระบบให้ได้ตามมาตรฐานการฝึก/มีมาตรฐานฝีมือแรงงานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน ซึ่งปัจจุบันกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้มีการเปิดการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทั้งสิ้น ๑๔๕ สาขา ใน ๗ กลุ่มสาขาอาชีพ(ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ)</p>																																												
<p>ตัวชี้วัด ๗ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบ</p> <p>เป้าหมายปี ๒๕๕๕</p> <p>ศึกษาข้อมูล “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน” และ</p>	<p>ผลงาน ได้ดำเนินการ ดังนี้</p> <p>สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน โดยสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และบริษัทเอปซี เทคโนโลยี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินโครงการศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ ได้หารือกันในประเด็นการบูรณาการข้อมูลแรงงาน</p>	<p>การพัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบ หมายถึง การพัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบจาก “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบกระทรวงแรงงาน” ให้บูรณาการ/สอดคล้องกับข้อมูลของศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ รวมถึงการเชื่อมโยง/แลกเปลี่ยนข้อมูลแรงงานนอกระบบ กับฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบของหน่วยงาน</p>																																												

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม												
<p>ระบบงานของศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ</p>	<p>นอกระบบ และการเชื่อมโยงข้อมูล ฯ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลเบื้องต้นของทะเบียนแรงงานรายบุคคล : จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ของกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วยเลขประจำตัวประชาชน๑๓ หลัก ชื่อ-สกุล วันเดือนปีเกิด สัญชาติ ชื่อบิดา-มารดา บ้านเลขที่ เป็นต้น แหล่งข้อมูลแรงงานนอกระบบ ที่จะเชื่อมโยงกับศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ฐานข้อมูลเกษตรกร ก.เกษตรฯ ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชน ก.เกษตรฯ ข้อมูลผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่ม OTOP กลุ่มแท็กซี่ กลุ่มมอเตอร์ไซร์รับจ้าง ฯลฯ รายการ/เนื้อหาที่จะเชื่อมโยงของแต่ละแหล่ง (ตามข้อ ๒.) ซึ่งจะเน้นเฉพาะข้อมูลด้านแรงงาน เช่น อาชีพหลัก อาชีพเสริม รายได้หลัก รายได้รอง การเป็นสมาชิกองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น 	<p>อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน</p> <p>ระดับความสำเร็จ</p> <table border="1" data-bbox="1045 344 1528 974"> <thead> <tr> <th>ระดับ</th> <th>ขั้นตอนการดำเนินงาน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>๑</td> <td>ศึกษาข้อมูล “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน” และระบบงานของศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ</td> </tr> <tr> <td>๒</td> <td>กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแรงงานนอกระบบ ร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง</td> </tr> <tr> <td>๓</td> <td>พัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบให้บูรณาการและสอดคล้องกับศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ/ข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ (ถ้ามี)</td> </tr> <tr> <td>๔</td> <td>เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ และมีฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ (ทะเบียนแรงงาน) ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้งานได้</td> </tr> <tr> <td>๕</td> <td>สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลแรงงานนอกระบบกับหน่วยงานอื่น ๆ ตามแนวทางมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลแห่งชาติ (Thailand e government Interoperability Framework) ได้</td> </tr> </tbody> </table>	ระดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	๑	ศึกษาข้อมูล “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน” และระบบงานของศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ	๒	กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแรงงานนอกระบบ ร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง	๓	พัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบให้บูรณาการและสอดคล้องกับศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ/ข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ (ถ้ามี)	๔	เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ และมีฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ (ทะเบียนแรงงาน) ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้งานได้	๕	สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลแรงงานนอกระบบกับหน่วยงานอื่น ๆ ตามแนวทางมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลแห่งชาติ (Thailand e government Interoperability Framework) ได้
ระดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน													
๑	ศึกษาข้อมูล “ฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ กระทรวงแรงงาน” และระบบงานของศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ													
๒	กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแรงงานนอกระบบ ร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีที่เกี่ยวข้อง													
๓	พัฒนาข้อมูลแรงงานนอกระบบให้บูรณาการและสอดคล้องกับศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ/ข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และข้อมูลของหน่วยงานอื่น ๆ (ถ้ามี)													
๔	เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ และมีฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ (ทะเบียนแรงงาน) ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้งานได้													
๕	สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลแรงงานนอกระบบกับหน่วยงานอื่น ๆ ตามแนวทางมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลแห่งชาติ (Thailand e government Interoperability Framework) ได้													
<p>ตัวชี้วัด ๘ ระดับความสำเร็จของการพัฒนากลไกการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ</p> <p>เป้าหมายปี ๒๕๕๕ จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙</p>	<p>ผลงาน - เป็นไปตามเป้าหมายร้อยละ ๑๐๐ ครม.ได้มีมติอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕</p> <ul style="list-style-type: none"> องค์ประกอบ จำนวน ๓๓ คน โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นกรรมการและรองปลัดกระทรวงแรงงานที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ อำนาจหน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศ รวมทั้งนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน กำกับ ติดตาม การดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบของประเทศ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบ และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรี 	<p>คำชี้แจงเพิ่มเติม - ระดับความสำเร็จของตัวชี้วัดที่ ๘ ระดับความสำเร็จที่ ๑ จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๒ จัดตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการฯ ภายใต้คณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (ตามที่คณะกรรมการฯ เห็นชอบ) พัฒนากลไกระดับภูมิภาค/ท้องถิ่น</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๓ มีผลการศึกษารายงานจัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ พ.ศ. .... หรือตามรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม)</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๔ จัดตั้งองค์กรการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แห่งชาติ (จัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ พ.ศ. .... หรือรูปแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม</p> <p>ระดับความสำเร็จที่ ๕ ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ และ</p>												

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
	<p>๔. แต่งตั้งคณะกรรมการ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม</p> <p>๕. ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย</p>	<p>จัดทำ “แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔” หรือ “ชื่อเรียกเป็นอื่น” เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์</p>
<p>ตัวชี้วัด ๙ จำนวนเครือข่าย แรงงานนอกระบบ เพิ่มขึ้น</p> <p>เป้าหมาย จำนวน ศูนย์ฯ/กลุ่ม/ ชมรม/สมาคม หรือที่มี ชื่อเรียกเป็นอื่น</p> <p>เป้าหมายปี ๒๕๕๕ = N</p>	<p>ผลงานปี ๒๕๕๕ - จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.เชียงใหม่ ๒) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.น่าน ๓) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.ลำพูน ๔) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.ราชบุรี ๕) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.สงขลา ๖) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.พะเยา ๗) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.ขอนแก่น ๘) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.เชียงราย ๙) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จ.สมุทรปราการ ๑๐) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ แห่งชาติ กรุงเทพมหานคร <p>(เป็นศูนย์ฯ ที่สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ : สสส เข้าไปส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพให้มีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งแล้ว)</p>	<p>เครือข่ายแรงงานนอกระบบ หมายถึง เครือข่ายที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ ซึ่งอาจมีชื่อเรียกเป็น “ศูนย์ฯ/กลุ่ม/ชมรม/สมาคม หรือที่มีชื่อเรียกเป็นอื่น” โดยศูนย์ฯ มีลักษณะดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ต้องได้รับการรับรอง/จดทะเบียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อย่างเป็นทางการ) เช่น <ol style="list-style-type: none"> (๑) ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัด... ได้รับการรับรองเป็น “องค์กรสาธารณประโยชน์” ตาม พ.ร.บ.สวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ จากคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒) เป็นหน่วยรับเรื่องร้องเรียนอิสระ ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕” มาตรา ๕๐ (๕) (๓) เป็น “กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน” ที่จดทะเบียนกลุ่มกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (๔) ชมรม “อาสาสมัครแรงงาน” (ขณะนี้ อยู่ระหว่างร่างระเบียบ/ข้อบังคับ) ฯลฯ ๒. ศูนย์ฯ มีการดำเนินงานหลายด้าน (เช่น ด้านสุขภาพ สวัสดิการสังคม อาชีวอนามัย การรับเรื่องร้องทุกข์/ร้องเรียน) แต่ด้านหนึ่งที่ต้องดำเนินการคือด้านแรงงาน เช่น การให้ความรู้เรื่องสิทธิแรงงาน/กฎหมายแรงงาน ความต้องการมีงานทำ/อาชีพ พัฒนาทักษะฝีมือความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ เป็นต้น ๓. มีอาสาสมัครแรงงาน (อสร.) เป็นสมาชิกด้วยอย่างน้อย ๑ คน เพื่อเชื่อมโยงงานด้านแรงงานกับด้านอื่น ๆ ของศูนย์ฯ
<p>ตัวชี้วัด ๑๐ ระดับความสำเร็จของ การพัฒนากระบวนการ / รูปแบบการ ติดตามประเมินผล</p> <p>เป้าหมาย ๕ ปี คำชี้แจงเพิ่มเติม แผนฯ ปี ๒๕๕๕ - ไม่มีแผน ดำเนินการ</p>	<p>ผลงานปี ๒๕๕๕</p> <p>- สำนักงานเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบ/ระบบ ติดตามประเมินผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและ พัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ -</p>	<p>คำชี้แจงเพิ่มเติม เป้าหมาย ๕ ปี</p> <p>การพัฒนากระบวนการ/รูปแบบการติดตามประเมินผล หมายถึง การมีระบบ/รูปแบบ “การติดตามประเมินผล” การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและ พัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (ตามแผน</p>

KPI/เป้าหมาย	ผลงาน/ความคืบหน้า	คำชี้แจง/ข้อมูลเพิ่มเติม
	๒๕๕๙ (ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) เสนอของบประมาณปี ๒๕๕๗	ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) รวมทั้งจ้างหน่วยงานภายนอก และ/หรือให้หน่วยติดตามประเมินผลของกระทรวงแรงงาน เข้ามาประเมินความสำเร็จของแผนฯ ด้วย

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

๒.๓ สรุปความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอจากเวทีสมัชชาแรงงานนอกระบบ เมื่อวันที่ ๔ - ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

๑. เมื่อวันที่ ๔ - ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับกระทรวงแรงงาน ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ และภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้จัดงานสมัชชาแรงงานนอกระบบแห่งชาติ ปี ๒๕๕๕ “หลักประกันชีวิต สิทธิแรงงานนอกระบบ : สุขภาพ สวัสดิการ และงานที่มั่นคง” ณ ห้องคอนเวนชั่น โรงแรมรามาร์คเด้นส์ กรุงเทพมหานคร โดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร : นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดเวทีสมัชชาฯ เพื่อรณรงค์ให้เห็นมูลค่าและคุณค่าของแรงงานนอกระบบ อันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือของทั้งฝ่ายแรงงาน ภาคประชาสังคม ภาคการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน และหน่วยงานภาครัฐ ในการขับเคลื่อนผลักดันให้เกิดนโยบาย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ตอบสนองต่อการมีหลักประกันชีวิตและงานแก่แรงงานนอกระบบ ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

๓. เครือข่ายแรงงานนอกระบบ ได้ยื่นข้อเสนอ ๔ ข้อต่อนายกรัฐมนตรี และฝ่ายเลขานุการได้สรุปความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอจากเวทีสมัชชาแรงงานนอกระบบ เมื่อวันที่ ๔-๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ แจ้งที่ประชุม เพื่อทราบความคืบหน้า และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในหัวข้อถัดไป

ฝ่ายเลขานุการขอสรุปความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอจากเวทีสมัชชาแรงงานนอกระบบ เมื่อวันที่ ๔ - ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังนี้

ที่	ข้อเสนอ	ความคืบหน้า	หน่วยงานหลัก
๑	ขยายการจัดการบริการสุขภาพในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ครอบคลุมสิทธิประโยชน์ด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้กับแรงงานนอกระบบ	๑. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้กำหนดการดำเนินงานด้านการส่งเสริม ป้องกันโรคที่อันเนื่องมาจากการทำงาน สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ ให้เป็นแนวนโยบายหนึ่งของ “งานส่งเสริมป้องกันโรคสำหรับกลุ่มแรงงานและข้าราชการ” ๒. ได้นำร่องการจัดการบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ใน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดลำพูน (เริ่มจากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพโดย อสม. อาสาสมัครอาชีวอนามัยชุมชน (อสอช.) จากนั้นประเมินความเสี่ยง คัดกรองเบื้องต้นและสร้างเสริมสุขภาพ โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต). เน้นการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยง คือ การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่นของตับ ไต กล้ามเนื้อ ปอด การตกค้างของสารเคมี หากพบมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคจึงส่งต่อเข้าไปรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล) โดยประสานการ	๑. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ๒. กระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) ๓. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ที่	ข้อเสนอ	ความคืบหน้า	หน่วยงานหลัก
		<p>ดำเนินงานระหว่างสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รพสต. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และกลไกภาคประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับการสนับสนุนวิชาการจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรค สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติพื้นที่เขต และแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)</p> <p>๓. การดำเนินงานตามข้อ ๒. เพื่อเป็น Model ในการกำหนดสิทธิประโยชน์และงบประมาณสนับสนุนการจัดบริการอาชีวอนามัยในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ นอกเหนือจากระบบการบริการสุขภาพสำหรับประชาชนทุกคนที่อยู่ในระบบหลักประกันสุขภาพ</p>	
๒	<p>เร่งรัดการสร้างหลักประกันสังคมในเรื่อง “บำนาญชราภาพ” และ “การประกันสังคมถ้วนหน้า” สำหรับแรงงานนอกระบบ เพื่อเป็นหลักประกันในระหว่างทำงาน และเมื่อเกษียณอายุการทำงาน เพื่อเป็นมาตรการรองรับการก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า</p>	<p>ขณะนี้ กระทรวงการคลัง และกระทรวงแรงงาน อยู่ระหว่างศึกษาแนวทางการดำเนินการเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการจัดระบบการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบในประเด็นต่าง ๆ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. รูปแบบ ๒. แนวทางการดำเนินการ เช่น ด้านการบริหารงานของกองทุน ด้านการบริหารจัดการเงินกองทุนด้านกฎหมาย เป็นต้น 	<p>กระทรวงการคลัง (สำนักเศรษฐกิจการคลัง)</p> <p>กระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม)</p>
๓	<p>บริหารจัดการและบูรณาการเพื่อประสานและจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการอาชีพชุมชน โดยยกระดับให้เป็นกลุ่มหรือผู้ประกอบการเพื่อสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ยุทธศาสตร์การจัดการอาชีพชุมชน เป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยกระทรวง หลายหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ รวมทั้งองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคมด้วย อีกทั้งการจะยกระดับให้เป็นกลุ่มหรือผู้ประกอบการเพื่อสังคม จำเป็นต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชุมหารือถึงแนวทางการดำเนินงานร่วมกันต่อไป ๒. ในส่วนของกระทรวงแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องฯ ดังกล่าว มี ๒ หน่วยงาน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> (๑) กรมการจัดหางาน มี “กองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องการจัดการอาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านไปซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิตหรือขยายการผลิต เพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับผู้รับงานไปทำที่บ้าน บริหารงานโดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกรมการจัดหางาน ว่าด้วยกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๔๖ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ (๒) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งพัฒนาทักษะฝีมือให้แก่ 	

ที่	ข้อเสนอ	ความคืบหน้า	หน่วยงานหลัก
		<p>แรงงานทุกกลุ่ม ทั้งแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ</p>	
๔	<p>เร่งรัดการจัดตั้งคณะอนุกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด และองค์กรแรงงานนอกระบบในระดับภูมิภาค เพื่อเป็นกลไกนำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบสู่การปฏิบัติจริง</p>	<p>๑. กระทรวงแรงงาน สนับสนุนให้ภาคประชาชนจัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบทั้งระดับชาติ และระดับจังหวัด” เพื่อเป็นกลไกการทำงานควบคู่กับกระทรวงแรงงานและภาคีที่เกี่ยวข้องตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ในประเด็นต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการสังคม (ประกันสังคมมาตรา ๔๐ ประกันสังคมภาคประชาชน) ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความต้องการมีงานทำ/อาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ (กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP ฯลฯ) การพัฒนาทักษะฝีมือ สิทธิแรงงาน/กฎหมายแรงงาน ข้อมูลแรงงานนอกระบบ การส่งเสริม สนับสนุนและขยายเครือข่ายแรงงานนอกระบบ เป็นต้น</p> <p>๒. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ กระทรวงแรงงานมีแผนขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ลงสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด/พื้นที่ นำร่องใน ๑๕ จังหวัด ได้แก่</p> <p>(๑) จำนวน ๑๐ จังหวัดที่มี “ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัด” แล้ว ได้แก่ ๑) เชียงใหม่ ๒) น่าน ๓) ลำพูน ๔) พะเยา ๕) เชียงราย ๖) ราชบุรี ๗) ขอนแก่น ๘) สงขลา ๙) สมุทรปราการ และ ๑๐) กรุงเทพมหานคร (เป็นศูนย์ฯ ที่สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ : สสส เข้าไปส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็งในระดับหนึ่งแล้ว)</p> <p>(๒) จังหวัดเพิ่มเติม ๕ จังหวัด ได้แก่ ๑) นครปฐม ๒) มหาสารคาม ๓) อุบลราชธานี ๔) พัทลุง และ ๕) กระบี่</p> <p>(๓) และดำเนินการในปีถัด ๆ ไป ไม่ต่ำกว่าปีละ ๕ จังหวัด ตามสถานการณ์</p> <p>ทั้งนี้ เพื่อเป็นรูปแบบ (Model) แก่จังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะปัญหา/กายภาพที่ใกล้เคียงกัน ต่อไป</p> <p>โดยให้มีการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด” เพื่อเป็นเจ้าภาพหลัก (Focal Point) ในการบริการจัดการ/บูรณาการงานด้านแรงงานนอกระบบจังหวัด และผู้แทนของศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อสะท้อนข้อเรียกร้องและแก้ไขปัญหาของแรงงานนอกระบบในระดับพื้นที่ และกลไกในระดับพื้นที่อีกด้วย</p> <p>๓. สำหรับการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด” กระทรวงแรงงาน</p>	

ที่	ข้อเสนอ	ความคืบหน้า	หน่วยงานหลัก
		ได้บรรจุเป็นเรื่องเพื่อพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ และมีแผนที่จะศึกษาการจัดตั้งองค์การการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบระดับชาติ โดยจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบระดับชาติ พ.ศ. .... หรือรูปแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป	

มติที่ประชุม ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ประเด็นที่จะนำเสนอคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ มีทั้งหมด ๔ ด้าน ๗ ประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในกระแสปัจจุบัน โดยบางประเด็นไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานเดียว ต้องบูรณาการกันหลาย ๆ หน่วยงานเพื่อให้ภารกิจประสบความสำเร็จ บางภารกิจต้องการมติ/การผลักดันจากคณะกรรมการฯ เพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติได้เร็วขึ้น และบางประเด็นเป็นไปตามตัวชี้วัด

๓.๑ ด้านขยายความคุ้มครองและสร้างหลักประกัน จำนวน ๓ ประเด็น

๓.๑.๑ การประกันสังคมแรงงานนอกระบบ มาตรา ๔๐

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. สถานการณ์

สภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติเห็นชอบรับหลักการ ร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... วาระที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และขณะนี้ อยู่ระหว่างแต่งตั้งคณะกรรมการมาธิการ (กมธ.) วิสามัญพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. .... จำนวน ๓๑ คน

๒. สภาพปัญหา

- ๒.๑ ความไม่มั่นใจของผู้ประกันตน ตามมาตรา ๔๐ ว่ารัฐบาลจะสมทบเงินอย่างสม่ำเสมอ/ตลอดไปหรือไม่
- ๒.๒ สิทธิประโยชน์ทั้ง ๒ ทางเลือกไม่ดึงดูดใจให้แรงงานนอกระบบ มาสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๔๐
- ๒.๓ ช่องทางการจ่ายเงินไม่สะดวก สำหรับแรงงานนอกระบบท้องถิ่น/พื้นที่ห่างไกล
- ๒.๔ ขาดองค์การกลางที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการและการจัดการระหว่างสำนักงานประกันสังคมและผู้ประกันตน

๓. ประเด็นที่เสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ ผลักดันร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว เพื่อให้ผู้ประกันตนมีความมั่นใจว่ารัฐบาลจะร่วมสมทบ ในการเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ และให้มีผู้แทนแรงงานนอกระบบร่วมเป็นคณะกรรมการประกันสังคม

๓.๒ ให้สำนักงานประกันสังคม (สปส.) ศึกษาการเพิ่มสิทธิประโยชน์มาตรา ๔๐ อีก ๒ กรณี คือ คลอดบุตรและสงเคราะห์บุตร และขอให้เพิ่มสิทธิประโยชน์เสียชีวิต จากเดิม ๒๐,๐๐๐ บาทให้เป็น ๔๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อเสถียรภาพของกองทุน

๓.๓ ให้ สปส.เพิ่มช่องทางการจ่ายเงินสมทบผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ แก่แรงงานนอกระบบในท้องถิ่น/พื้นที่ห่างไกล โดยให้จัดทำ MOU กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดในพื้นที่ เพื่อรักษาอัตราการคงอยู่ของผู้ประกันตน

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นายจิรศักดิ์ สุคนธชาติ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม กรรมการ : มอบหมายนางดุขฎี อัมรานุรักษ์ รักษาการที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ สปส. ชี้แจง ดังนี้

ประเด็นข้อ ๓.๑ อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้เสนอขอการจ่ายเงินสมทบของรัฐบาลเพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐบาลจะจ่ายเงินสมทบอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นข้อ ๓.๒ สปส. ขอรับไปพิจารณาในกรณีคลอดบุตรและสงเคราะห์บุตร ส่วนกรณีเสียชีวิตไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากกระทบต่อเสถียรภาพของกองทุน และ สปส. ได้ดำเนินการเพิ่มสิทธิประโยชน์กรณีเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ เพียงจ่ายเงินสมทบเพียง ๑ เดือนภายใน ๖ เดือน ก็ได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าวแล้ว

ประเด็นข้อ ๓.๓ ในเรื่องช่องทางการจ่ายเงินสมทบ สปส. ได้ดำเนินการโดยประสานกับ อปท. แล้วซึ่งได้รับการตอบกลับว่าไม่มีความพร้อมในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ สปส. ได้พยายามเปิดช่องทางอีกหลายช่องทางเพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่ประชาชนต่อไป

นพ.ชาญวิทย์ ทรเทพ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ : ตัวเลขจำนวนแรงงานนอกระบบ ได้แก่ ผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ และผู้ประกันตน มาตรา ๔๐ (ไม่ใช่เฉพาะผู้ประกันตน มาตรา ๔๐ อย่างเดียว) เนื่องจากผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ คือ ผู้ที่ออกจากระบบประกันสังคมมาตรา ๓๓ และประกอบอาชีพอิสระ

นายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์ ปลัดกระทรวงแรงงาน กรรมการ : เห็นด้วยกับท่านรองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบจำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ชัดเจน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (นายเผด็จชัย สะสมทรัพย์) ประธาน : แสดงความคิดเห็นว่าไม่ขัดข้องในการรวมตัวเลข แต่การจำแนกผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ เพียงทำให้ทราบว่าสถานะของแต่ละบุคคลนั้นมาจากที่ไหน เคยเป็นผู้ประกันตนมาตราใด เท่านั้นเอง

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : ปัจจุบันเป็นผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ จึงไม่เห็นด้วยกับการรวมตัวเลขผู้ประกันตนมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ เข้าด้วยกัน เนื่องจาก สิทธิประโยชน์แตกต่างกัน และปัจจุบันสิทธิประโยชน์มาตรา ๔๐ ยังไม่ดึงดูดใจเท่าที่ควร จึงควรเพิ่มสิทธิประโยชน์ มาตรา ๔๐ ให้มากขึ้น

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กรรมการ : สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดใน ร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม มาตรา ๔๐ ฉบับของรัฐบาล ๑) รัฐบาลจ่ายเงินสมทบไม่เกินกึ่งหนึ่งหรือไม่ ๒) มีสิทธิประโยชน์อะไรบ้างที่ให้แรงงานนอกระบบ และ ๓) มีตัวแทนของแรงงานนอกระบบเข้าไปเป็นคณะกรรมการด้วยหรือไม่

นายจิรศักดิ์ สุคนธชาติ เลขานุการสำนักงานประกันสังคม กรรมการ : ได้ตอบข้อซักถามในเรื่อง การจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนของรัฐบาล ได้เสนอใน ร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม แล้วว่า ไม่เกินกึ่งหนึ่ง พร้อมทั้ง ได้มีการปรับปรุงแก้ไขได้มาซึ่งคณะกรรมการฯ ด้วยแล้ว

นางพุลทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธ์ ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ กรรมการ : การเพิ่มสิทธิประโยชน์ มาตรา ๔๐ นอกจากกรณีสงเคราะห์หัตถ์หรือคลอดบุตรแล้ว (ปัจจุบัน อายุเฉลี่ยของแรงงาน นอกระบบ ไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับสิทธิประโยชน์กรณีสงเคราะห์บุตรและคลอดบุตรแล้ว) ขอให้ สปส. ศึกษาการเพิ่ม สิทธิประโยชน์ในกรณีการชดเชยการขาดรายได้ จากวันละ ๒๐๐ บาท เป็นวันละ ๓๐๐ บาทด้วย

นายบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ ผู้อำนวยการมูลนิธิอารมณั์พงศ์พจน์ กรรมการ : ดูตามประเด็น ที่เสนอ ร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม มาตรา ๔๐ เสนอให้แก้ไข “การให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามอัตรา ที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งของเงินสมทบที่ได้รับจากผู้ประกันตนตามวรรคหนึ่ง” เสนอให้แก้ไข เป็น ให้รัฐบาลจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน “ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง” ได้หรือไม่

มติที่ประชุม

มอบสำนักงานประกันสังคมรับข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ไปดำเนินการ ดังนี้

(๑) ขอให้เสนอแก้ไขร่าง พ.ร.บ.ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ในชั้นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม (ฉบับที่...) พ.ศ. .... กรณีการจ่ายเงินสมทบของรัฐบาล จาก “ไม่เกินกึ่งหนึ่ง” เป็น “ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง”

(๒) ให้ศึกษาแนวทางให้มีผู้แทนแรงงานนอกระบบร่วมเป็นคณะกรรมการประกันสังคม (ทั้งผู้แทน ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ และ มาตรา ๔๐) เนื่องจากปัจจุบันตามกฎหมายประกันสังคม ยังไม่ได้เปิด ช่องทางไว้

(๓) ให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการเพิ่มสิทธิประโยชน์มาตรา ๔๐ กรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และกรณี “เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย” จากวันละ ๒๐๐ บาท เป็นวันละ ๓๐๐ บาท ตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

(๔) ให้ศึกษาแนวทาง/ช่องทางในการจัดทำ MOU กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อ เพิ่มช่องทางการจ่ายเงินสมทบผู้ประกันตนมาตรา ๔๐ ในพื้นที่ห่างไกล ทั้งนี้ เพื่อให้มีผลในทาง กฎหมาย ควรเป็นมติคณะรัฐมนตรี (ครม.)

๓.๑.๒

การขับเคลื่อนกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ (พ.ร.บ. กอช.) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๕๔ โดย พ.ร.บ.ฯ ดังกล่าวกำหนดให้ กอช. ต้องเปิดรับสมาชิกภายใน ๑ ปี หลังจากกฎหมายมีผลบังคับใช้ คือตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมา

๒. สภาพปัญหา

๒.๑ ณ ปัจจุบัน เป็นเวลาเกือบ ๑ ปีแล้ว ที่ กอช. ยังไม่เปิดรับสมาชิกกองทุนฯ และภาคประชาชน มีความประสงค์จะให้เปิดรับสมัครสมาชิกโดยเร็ว เพื่อจะได้สะสมเงินออม เป็นหลักประกันตนเองยามชราภาพ

๒.๒ กระทรวงการคลังเห็นว่าการดำเนินงานของ กอช. มีความซ้ำซ้อนกับกองทุนประกันสังคม ตามมาตรา ๔๐ ซึ่งทั้ง ๒ กองทุนเป็นช่องทางการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ และมีกลุ่มเป้าหมาย เป็นกลุ่มเดียวกัน จึงจะขอบูรณาการกับมาตรา ๔๐ และอยู่ระหว่างการพิจารณาในรายละเอียดร่วมกัน

๓. ประเด็นที่เสนอ เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

ให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงแรงงาน พิจารณาแนวทางการดำเนินการลดความซ้ำซ้อนในการจัดสวัสดิการด้านการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบในภาพรวมให้ได้ข้อสรุปโดยเร็ว และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นางสาวสุภาณี จันทรมาศ ผู้อำนวยการส่วนนโยบายระบบการออม แทนปลัดกระทรวงการคลัง
กรรมการ : ชี้แจงว่าสภาพปัญหาในการเปิดรับสมาชิก เนื่องจากกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และ ประกันสังคม มาตรา ๔๐ ในทางเลือกที่ ๒ มีรูปแบบการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ มีการจัดสวัสดิการทางด้านการชราภาพ ในแรงงานนอกระบบเหมือนกัน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกันและได้รับเงินสบทบจากรัฐบาลเหมือนกัน กระทรวงการคลัง (กค.) จึงเห็นว่าหากมีการจัดตั้งกองทุนจะมีค่าใช้จ่ายและงบประมาณเป็นจำนวนมากในการจัดตั้งสำนักงานรวมทั้งด้านเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ดังนั้น กค. และ รง. จึงได้มีการศึกษาร่วมกันที่จะไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ในการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น จึงใช้บุคลากรและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สปส. โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ ที่แรงงานนอกระบบจะได้รับ รวมทั้ง มีการบูรณาการจะมีทางเลือกที่ ๓ ของประกันสังคมเข้ามา โดยนำทางเลือก ของ กอช. มาปรับใช้ ซึ่งการบูรณาการครั้งนี้ทาง รว.กค. จะเข้า ครม.ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๕๖

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : การมีกฎหมาย กองทุนการออมฯ นับเป็นความก้าวหน้าในการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับประชาชนที่ไม่มีหลักประกันยามชราภาพ การไม่บังคับใช้กฎหมาย โดยไม่เปิดรับสมัครสมาชิกการออมของกองทุนฯ ซึ่งควรจะต้องเปิดตั้งแต่วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นมาแล้วนั้น ทำให้ประชาชนที่มีความพร้อม เสียโอกาสในการออมเพื่อหลักประกันในชีวิต รวมถึงเงิน สมทบที่จะได้จากรัฐ หากคิดบนฐานจำนวนประชาชน ๒๔.๖ ล้านคนที่เป็นแรงงานนอกระบบ คงเป็นจำนวนไม่น้อย จึงขอให้มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้โดยเร็วที่สุด เนื่องจากขณะนี้อายุ ๕๙ ปี ก็จะมีสิทธิในการสมัครเป็นสมาชิกแล้ว ส่วนการที่ กค. จะขอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กอช. นั้น เห็นว่าควรเร่งเปิดรับสมัครสมาชิก กอช. ก่อน แล้วค่อยแก้ไข กฎหมายฉบับดังกล่าว

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กรรมการ : ให้ข้อมูล เพิ่มเติมว่าประกันสังคม มาตรา ๔๐ มีอยู่ ๒ ทางเลือก ได้แก่ ทางเลือกที่ ๑ เงินสมทบ ๑๐๐ บาทต่อเดือน ผู้ประกันตนจึงมี สิทธิสมัคร กอช.ได้ ทางเลือกที่ ๒ เงินสมทบ ๑๕๐ บาทต่อเดือน (มีบำเหน็จชราภาพ) ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิสมัคร กอช. เนื่องจากถือว่าแรงงานนอกระบบได้รับสวัสดิการชราภาพแล้ว จากการสำรวจข้อมูล ประชาชนต้องการ “บำนาญชราภาพ” การไม่เร่งเปิดรับสมัครสมาชิก กอช. ทำให้ประชาชนเสียโอกาสในการออมเงินและรับเงินสบทบจากรัฐบาล จึงอยาก สนับสนุนให้ กค.เปิดรับสมาชิกกองทุน กอช. ก่อน

นางสุวัฒนา ศรีภิรมย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : ขอให้เพิ่มเติมข้อความว่า “ กอช. ควรเปิดรับสมัครสมาชิกก่อนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะบูรณาการประกันสังคมมาตรา ๔๐ ” เพื่อให้ประชาชนเกิดความสบายใจ เนื่องจากที่ผ่านมาถือว่าล่าช้ามากแล้ว และอายุก็จะเพิ่มมากขึ้น ทำให้เสียผลประโยชน์ในการออม

นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน : ให้ข้อเท็จจริงถึงความพร้อมในการเปิดรับสมัคร กอช. ได้ จำนวน ๒ ประเด็น คือ

๑. ด้านบุคลากรของ กอช. มีเพียง ๙ คน ไม่สามารถดำเนินการทั่วประเทศ
๒. ทางเลือกที่ ๓ ของมาตรา ๔๐ แรงงานนอกระบบจะเข้าได้ทั้งทางเลือกที่ ๑ และทางเลือกที่ ๒ ไม่ได้ยกเว้นเหมือน กอช.

ซึ่งเหตุผลที่ รง. และ กค. ต้องบูรณาการ เพื่อประหยัดงบประมาณของประเทศ และหากประกันสังคม มาตรา ๔๐ มีสมาชิกพร้อมอยู่แล้ว สามารถเลือกเข้าสู่ทางเลือกที่ ๓ ได้เลย ซึ่งจะต้องให้เวลาในการบูรณาการเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

นางพุลทรัพย์ สวนเมือง ตุลาพันธ์ ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ กรรมการ : อยากให้เร่งบูรณาการ และไม่เห็นด้วยกับประกันสังคมมาตรา ๔๐ ในทางเลือกที่ ๓ กล่าวคือ ในทางเลือกที่ ๑ มีจำนวนผู้สมัครค่อนข้างน้อย ทางเลือกที่ ๒ มีมากกว่าเนื่องจากมีบำนาญชราภาพ หากเป็นไปได้อยากให้บูรณาการโดยที่ประชาชนไม่ยุ่งยาก โดยลดทางเลือกให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ แรงงานไม่ได้ต้องการแคंबำนาญชราภาพ แต่ต้องการสิทธิประโยชน์ในวัยแรงงานและวัยสูงอายุด้วย

นายบัณฑิตย ธนชัยเศรษฐวุฒิ ผู้อำนวยการมูลนิธิอารมณ์พงศ์พจน์ กรรมการ : ขอเสนอ ๒ ทางเลือก คือ

๑. ให้ดำเนินการรับสมัครสมาชิก กอช. ไปก่อน และ
๒. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบว่า จะปรับปรุงหรือเพิ่มทางเลือกใดบ้าง และปรับปรุงทางเลือกที่ ๒ เป็น ๓ ในมาตรา ๔๐

มติที่ประชุม

มติที่ประชุมมอบกระทรวงการคลัง (กค.) และกระทรวงแรงงาน (รง.) พิจารณาแนวทางการดำเนินการลดความซ้ำซ้อนในการจัดสวัสดิการด้านการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบในภาพรวมให้ได้ข้อสรุปโดยเร็ว และนำเสนอ ครม. พิจารณา ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ คนช. ไปร่วมพิจารณาด้วย (คนช. เสนอให้ กค. เร่งประกาศรับสมัครสมาชิกกองทุนการออมโดยเร่งด่วน เพื่อไม่ให้แรงงานนอกระบบเสียโอกาสจาก พ.ร.บ.กองทุนการออมแห่งชาติ ที่มีการเตรียมความพร้อมของระบบและกลไกการนำกฎหมายสู่การปฏิบัติเรียบร้อยแล้ว โดยควบคู่กับการดำเนินการบูรณาการ กอช. ร่วมกับกองทุนประกันสังคม มาตรา ๔๐ รวมทั้งปรับปรุงทางเลือกให้เหลือน้อยที่สุด)

๓.๑.๓

การขยายความคุ้มครองแรงงานนอกระบบ กลุ่มเกษตรกรพันธสัญญา

ฝ่ายเลขาฯ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

๑.๑ ตลอดระยะเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมาที่ "เกษตรพันธสัญญา หรือ Contract Farming" หยั่งรากฝังลึกลงสู่ภาคการผลิตของประเทศไทยทั้งในระบบเกษตรกรรม การปศุสัตว์ และการประมง มีผู้เกี่ยวข้องกับระบบเกษตรพันธสัญญาในฐานะคู่สัญญาผู้ผลิตไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ราย ทั่วประเทศ ในขณะที่ผู้ใช้งานในระบบการผลิตไม่ต่ำกว่า ๔๐๐,๐๐๐ คน

๑.๒ แรงงานภาคการเกษตรในส่วนนี้ ไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ผู้ผลิตที่อยู่ในระบบการผลิตแบบพันธสัญญา ยังขาดกฎหมายและนโยบายที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ที่จะพัฒนาส่งเสริมให้เป็นเกษตรกรที่มีศักยภาพในท่ามกลางการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโลก

๒. สภาพปัญหา

๒.๑ บริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติ ต้องการหลีกเลี่ยงกฎหมายแรงงานสร้างแนวทางใหม่โดยทำข้อตกลงเป็นเพียงสัญญา “จ้างทำของ” คล้ายกับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการรายเล็ก ที่จะต้องดูแลรับผิดชอบการลงทุนและความเสี่ยงต่อการผลิตเองทั้งหมด

๒.๒ กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ออก “กฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๗” กำหนดการคุ้มครองลูกจ้างในงานเกษตรกรรม (ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การป่าไม้ การทำงานเกลือสมุทร และการประมงที่มีใช้การประมงทะเล และกำหนดให้ความคุ้มครองลูกจ้างในงานเกษตรกรรมที่มีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และมีได้ให้ลูกจ้างทำงานในลักษณะที่เป็นงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากงานดังกล่าว) จึงยังไม่ครอบคลุมถึงเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา

๓. ความคืบหน้า

จากสภาพปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา รัฐบาลนำโดยนายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม โดยมี รณม. ที่ นรม. มอบหมาย เป็นประธาน ซึ่งต่อมาคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและแก้ไขปัญหาเกษตรพันธสัญญา โดยมี รณว.กษ. เป็นประธานอนุกรรมการฯ และคณะอนุฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงาน จำนวน ๓ คณะ คือ

คณะที่ ๑ : คณะทำงานศึกษาสัญญาและประเมินความเสี่ยงของระบบเกษตรพันธสัญญา

คณะที่ ๒ : คณะทำงานสำรวจภาวะหนี้สินเกษตรกรตามระบบเกษตรพันธสัญญา

คณะที่ ๓ : คณะทำงานศึกษาและพัฒนาาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรมและยั่งยืน

ซึ่งคณะทำงานทั้ง ๓ คณะ อยู่ระหว่างการศึกษา รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง รวมทั้งการตรวจสอบ/ ทบทวนข้อเท็จจริงจากการทำเกษตรพันธสัญญาของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นรูปธรรมนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. ประเด็นที่เสนอ

เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

เพื่อให้การดำเนินงานในประเด็นเกษตรพันธสัญญา มีความครอบคลุมและแก้ไขในเชิงระบบ อีกทั้งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแรงงาน จึงเสนอที่ประชุมฯ ดังนี้

๔.๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มกระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงสาธารณสุข ร่วมศึกษาและพิจารณาแนวทางและวิธีการเพื่อแก้ปัญหาความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร อันเนื่องมาจากความไม่เป็นธรรมของระบบเกษตรพันธสัญญา รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนวทางและวิธีการในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรม ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต (เนื่องจากคณะกรรมการศึกษาและแก้ไขปัญหาเกษตรพันธสัญญาและคณะทำงานฯ ทั้ง ๓ คณะไม่มีผู้แทนหน่วยงานฯ ทั้ง ๓ หน่วยงาน ดังกล่าว)

๔.๒ ให้กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ขยายการคุ้มครองในแรงงานเกษตรพันธสัญญา เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ดูแลเกษตรพันธสัญญาโดยตรง โดยมอบให้ทำการศึกษาข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการออกกฎหมายเพื่อการคุ้มครองดูแลต่อไป

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กรรมการ.: ขอให้เพิ่มสภาเกษตรกรแห่งชาติร่วมเป็นคณะทำงานตามข้อ ๔.๑ ด้วย เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลในเชิงลึกและมีเครือข่ายทั่วประเทศ

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เสนอประเด็นที่เสนอข้อ ๔.๑ ควรเพิ่มกระทรวงพาณิชย์ด้วย เนื่องจากมีเรื่องการค้าขายและเรื่องสัญญาของเกษตรกรเข้าไปเกี่ยวข้อง

นายธรรมบุญ เกตุแก้ว ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ : ในกระทรวงอุตสาหกรรมมีคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เสนอให้มีผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ด้วย

นางสุวัฒนา ศรีภิรมย์ ผู้ทรงคุณวุฒิแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เสนอให้มีการจัดลำดับใหม่ โดยให้ ๔.๒ เป็นข้อ ๔.๑ ซึ่งเป็นเรื่องของการขยายความคุ้มครองซึ่งเป็นสาระสำคัญ

- มติที่ประชุม**
๑. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มกระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สภาเกษตรกรแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมศึกษาและพิจารณาแนวทางและวิธีการ เพื่อแก้ปัญหาความเสียหายและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรอันเนื่องมาจากความไม่เป็นธรรมของระบบเกษตรพันธสัญญา รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนวทางและวิธีการในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรม ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
  ๒. ให้กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ขยายความคุ้มครองแรงงานเกษตรพันธสัญญา โดยศึกษาข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการออกกฎหมายเพื่อการคุ้มครองดูแลต่อไป
  ๓. ขอให้รายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานในการการประชุม คนช. ครั้งต่อไป (ถ้ามี)

๓.๒ ด้านสุขภาพ/ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๓.๒.๑ การพัฒนาการจัดบริการอาชีวอนามัยแก่แรงงานนอกระบบ

ฝ่ายเลขาฯ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

จากข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๔ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าแรงงานนอกระบบมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน ๓.๗ ล้านคน โดยลักษณะของการเกิดอุบัติเหตุและบาดเจ็บเกิดจากการถูกของมีคมบาดมากที่สุด ร้อยละ ๖๗.๓ และได้รับสารเคมี ร้อยละ ๓.๐

กระทรวงสาธารณสุข รายงานผู้ป่วยที่ได้รับสารพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชสูงขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคมของทุกๆ ปี ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนเกษตรกรเริ่มมีการเพาะปลูกและมีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และปัจจุบัน เกษตรกรสามารถรับบริการ “ตรวจคัดกรองผู้เสี่ยงต่อพิษสารกำจัดศัตรูพืชเบื้องต้น” โดยใช้ชุดตรวจคัดกรองภาคสนาม ซึ่งสามารถคัดกรองผู้มีสารกำจัดแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต ซึ่งเป็นสารกำจัดแมลงกลุ่มที่มีการนำเข้าสูงสุด จากข้อมูลผลตรวจคัดกรองที่ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๕๐ พบว่าสัดส่วนผู้มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยสูงขึ้นจากเดิมร้อยละ ๑๕.๙๖ เป็นร้อยละ ๓๗.๕๒

ในส่วนของกระทรวงแรงงาน พ.ร.บ.ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยฯ แก่ “กลุ่มแรงงานในระบบ” เป็นหลัก ยังไม่ครอบคลุมการคุ้มครอง “คนทำงาน” หรือ “กำลังแรงงาน” ที่เป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบ ซึ่งตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยอย่างเท่าเทียมกัน

๒. การดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน

๒.๑ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง “คลินิกเกษตรกร”(ดูแลสุขภาพเกษตรกรแบบครบวงจร โดยจัดบริการอาชีวอนามัย ที่เน้นการป้องกัน ฝ้าระวังสุขภาพ ผู้ที่มีความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพ เช่น การคัดกรองความเสี่ยงสุขภาพ การประเมินความเสี่ยงสิ่งแวดล้อมสุขภาพ การใช้แบบประเมินอาการผิดปกติของระบบโครงร่าง กระดูกและกล้ามเนื้อของเกษตรกร การให้บริการเชิงรับ การซักประวัติ และเก็บฐานข้อมูลสุขภาพ การให้ความรู้ ฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในหน่วยบริการและเครือข่าย) ขึ้นในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.) ในปี ๒๕๕๕ นาร่อง ๓ จังหวัด คือ สุพรรณบุรี อุทัยธานี และจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการดำเนินงาน มี รพสต.เข้าร่วมโครงการฯ ๑๘ แห่ง และสามารถคัดกรองความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพเชิงลึกได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในปี ๒๕๕๖ จึงขยายเป้าหมายเป็น ๑ จังหวัด ๑ อำเภอ ๑ รพสต. ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริม ให้มีการลด ละ เลิก การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รวมถึงการให้การรักษาและแนะนำเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

๒.๒ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้นำร่องการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค ในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ใน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดลำพูน (เริ่มจากการสำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพโดย อสม. อาสาสมัครอาชีวอนามัยชุมชน (อสอช.) จากนั้นประเมินความเสี่ยง คัดกรองเบื้องต้นและสร้างเสริมสุขภาพ โดย รพสต. โดยเน้นการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยง คือ การมองเห็น การได้ยิน ภาวะการทำงานของตับ ไต กล้ามเนื้อ ปอด การตกค้างของสารเคมี หากพบมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคจึงส่งต่อเข้าไปรับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล) โดยประสานความร่วมมือของ สธ.จว. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และกลไกภาคประชาชนในพื้นที่ สปสช. เขต และ สสส.

๒.๓ กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักความปลอดภัยแรงงาน ซึ่งมีศูนย์ความปลอดภัยแรงงานพื้นที่ ๑๒ พื้นที่ ดำเนินการจัดอบรม เรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัยให้เกษตรกร นายจ้าง และลูกจ้างภาคเกษตร เข้าติดตามผลการปรับปรุงสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานในที่อยู่อาศัย สวน ไร่ นา ฟาร์ม รวมทั้งจัดทำหนังสือ “แนวทางการปรับปรุงความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในแรงงานนอกระบบ” เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการให้กับกลุ่มแรงงานนอกระบบ (เกษตรกร) ซึ่งสาระสำคัญของหนังสือประกอบด้วย เนื้อหาทางวิชาการความปลอดภัยและอาชีวอนามัยที่ใช้ภาษาอย่างง่าย และตัวอย่างในการปรับปรุงที่ชัดเจน เสียค่าใช้จ่ายน้อย เพื่อเผยแพร่แก่เกษตรกรต่อไป

๒.๔ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยแผนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน ได้หนุนเสริมกระบวนการทำงานของ สธ.และ สปสช. ข้างต้น โดยพัฒนารูปแบบและองค์ความรู้ในการจัดบริการอาชีวอนามัยเชิงรุกและเชิงรับสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ

๓. สภาพปัญหาในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย

๓.๑ สธ. เจ้าหน้าที่ รพสต. บางแห่งยังไม่เข้าใจแนวคิดการจัดบริการอาชีวอนามัย การจัดตั้งคลินิก

เกษตรกร ยังขาดการประสานยุทธศาสตร์การจัดบริการอาชีวอนามัยในทุกระดับ อีกทั้ง “ชุดตรวจคัดกรองและกระดาษทดสอบพิเศษ” ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน

๓.๒ สปสช. : อยู่ระหว่างการดำเนินงานโครงการนำร่องฯ ยังไม่ได้ประเมินผลการดำเนินงาน

๓.๓ รง.: กลุ่มแรงงานนอกระบบ (กลุ่มเกษตรกร) มีข้อมูลไม่ชัดเจน ยากต่อการเข้าถึง รวมทั้ง ติดต่อประสานงาน บางกลุ่มตั้งอยู่ไกลกัน หรือบางกลุ่มมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงที่อยู่บ่อยเพื่อไปทำงาน ทำให้ไม่สามารถรวมกลุ่ม หรือจัดหาสถานที่อบรมที่สะดวกและเหมาะสมได้ การเดินทางไม่สะดวก/ขาดยานพาหนะ อีกทั้งส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาน้อย ยากต่อการสร้างความเข้าใจ/ถ่ายทอด

๔. ประเด็นที่เสนอ เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

เพื่อให้การแรงงานนอกระบบ กลุ่มเกษตรกร เข้าถึงบริการอาชีวอนามัย และเพื่อพัฒนาการจัดบริการอาชีวอนามัยแก่แรงงานนอกระบบ ต่อเนื่องจากองค์ความรู้และกระบวนการทำงานปัจจุบัน ให้มีความต่อเนื่องและขยายระบบการบริการให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๔.๑ ให้ สธ. โดยกรมควบคุมโรค เร่งจัดตั้งคลินิกเกษตรกร “๑ จังหวัด ๑ อำเภอ ๑ รพสต.” และดำเนินการให้ได้รับระยะ ๕๐ ของจำนวน รพสต. ทั้งหมด ในปี ๒๕๕๙ โดยสนับสนุนชุดตรวจคัดกรองและกระดาษทดสอบพิเศษ (Reactive paper) ให้เพียงพอ พัฒนาศักยภาพบุคคลากร รพสต. และกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดของในการดำเนินงานของจังหวัดด้วย (ความกำหนดในการดำเนินการขั้นต่อไป) เป็นการคัดกรองเบื้องต้นในการรักษาตามสิทธิประโยชน์ต่อไป

๔.๒ ให้ สปสช. กำหนดสิทธิประโยชน์และงบประมาณสนับสนุนการจัดบริการอาชีวอนามัย ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ นอกเหนือจากระบบการบริการสุขภาพสำหรับประชาชนทุกคนที่อยู่ในระบบหลักประกันสุขภาพ

๔.๓ ให้กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำรวจ/ศึกษาสถานการณ์และสภาพปัญหาความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของกลุ่มแรงงานนอกระบบ เช่น กลุ่มเกษตรกร (โดยเฉพาะกลุ่มผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP : One Tambol One Product) ทาบแร่แผงลอย ขับรถบริการสาธารณะ (มอเตอร์ไซด์และรถแท็กซี่) คนเก็บขยะและซาเล้ง ประมง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน แรงงานรับจ้างตามฤดูกาล ฯลฯ โดยนำร่องใน ๑๐ จังหวัดที่มีศูนย์ความปลอดภัยแรงงาน แล้วจัดทำเป็นฐานข้อมูลของกลุ่มแรงงานนอกระบบ และนำมาประมวลผลข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาจัดทำเป็นคู่มือความปลอดภัยในการทำงาน

๔.๔ ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยหนุนเสริม/สนับสนุนการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว รวมถึงองค์ความรู้และบทเรียนจากประสบการณ์การดำเนินงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของแรงงานนอกระบบต่อไป

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน : เสนอให้เพิ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เช่น กทม. เทศบาล เข้ามาช่วยบูรณาการการทำงานให้ครอบคลุมในพื้นที่

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : เห็นว่าควรให้มีผู้ลงทุน เช่น บริษัทในเครือเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) สหฟาร์ม ฯลฯ มีส่วนร่วม/ชี้แจง ให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องที่

เกี่ยวกับสุขภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานด้วย

นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กรรมการ : มีความเป็นห่วงเกษตรกรรายย่อยมากกว่ารายใหญ่ เกี่ยวกับการใช้ยาฆ่าแมลง โดยเกษตรกรที่ไม่มีความรู้ในการป้องกัน ทำให้สุขภาพย่ำแย่มาก ซึ่งเกษตรกรที่ใช้ยาฆ่าแมลงปัจจุบันไม่มีการป้องกัน เช่น สวมหมวก/หน้ากาก และชุดที่จะป้องกัน อีกทั้งไม่มีความรู้ในการใช้ยาฆ่าแมลงในทิศทางที่ถูกต้อง และเห็นด้วยกับกระทรวงแรงงานที่ได้หยิบเรื่องนี้ ขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องมาบูรณาการการทำงานร่วมกันหลาย ๆ หน่วยงาน สิ่งที่สภาเกษตรกรต้องการคือ ต้องการให้มีการจัดทำคู่มือ “การใช้เครื่องมือเกษตรอย่างปลอดภัย” ซึ่งทางสภาเกษตรกรแห่งชาติพร้อมที่ดำเนินการแจกจ่ายไปทุกหมู่บ้านเพราะมีเครือข่ายอยู่ในทุกพื้นที่เพื่อยกระดับความรู้ให้กับเกษตรกรต่อไป

ดร.ประกาย กิจธิคุณ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ : ชี้แจงว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความรู้ในเรื่องการใช้สารชีวภาพแทนการใช้สารเคมี โดยให้ทางเกษตรกรและคณะอนุกรรมการชานาเผยแพร่และส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร ซึ่งมีประเด็นเกี่ยวกับอาชีวอนามัยรวมอยู่ด้วย แต่ยังขาดเรื่องที่ใช้สารเคมีแล้วเกิดปัญหาทางด้านร่างกายและสุขภาพว่าจะชดเชยอย่างไร ขณะนี้ยังไม่มีความหมายที่จะเข้ามาช่วยเหลือซึ่งปัจจุบันกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังไม่ครอบคลุมถึงแรงงานภาคเกษตร จึงต้องการให้ทางกระทรวงแรงงานออกกฎหมาย ให้ความคุ้มครองแรงงานนอกระบบที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมด้วย

นายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์ ปลัดกระทรวงแรงงาน กรรมการ : ชี้แจงว่าประเด็นดังกล่าวเกี่ยวข้องกับอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมการทำงานของแรงงานนอกระบบทุกคน สิ่งที่น่าเสนอเป็นเพียงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร และขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการตามภารกิจให้เกิดความเข้มแข็งขึ้น หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบในด้านอาชีวอนามัย คือ กระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุข ควรร่วมมือกันที่จะทำให้เข้มแข็งมากขึ้น

รศ.ดร.นฤมล นิราทร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เห็นว่าประเด็นที่น่าเสนอนั้น แสดงความคิดเห็นว่า ยังมีแรงงานนอกระบบอีกหลายกลุ่มที่สำคัญ เช่น หาบเร่แผงลอยโดยในพื้นที่ กทม.มีเยอะมาก และในต่างจังหวัดด้วยและมีแนวโน้มจะมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะใน กทม. มี ๗๐% ที่เป็นอาชีพหาบเร่แผงลอย และขายอาหาร

นายธรรมบุญ เกตุแก้ว แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ : เห็นว่าในเรื่องประเด็นอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สารเคมีและวัตถุอันตรายในอุตสาหกรรมนั้น มีกฎหมายที่ดูแลตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีสำนักควบคุมอันตรายเป็นผู้ดูแลขอบเขตที่ดูแลในโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนนอกโรงงานกระทรวงอุตสาหกรรมมีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เคมีหรือวิศวกรเคมีคอยดูแลและให้คำแนะนำ ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมพร้อมบูรณาการกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงแรงงาน

นพ.ชาญวิทย์ ทระเทพ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ : เห็นด้วยในการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเรื่องอาชีวอนามัยถือเป็นเรื่องใหญ่ที่หลายหน่วยงานควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นที่จะต้องมีการทำงานเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อจัดระเบียบของสังคมในการรักษาและความสามารถในการพัฒนาทั้งผลิตภัณฑ์และสุขภาพมีคุณภาพชีวิตที่ดี

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เสนอให้เพิ่มสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ด้วย ซึ่ง สสส. เข้าไปดำเนินการในพื้นที่ต่างๆ และมีพื้นที่นำร่องอยู่หลายพื้นที่ เช่น จังหวัดลำพูน จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นพื้นที่ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายแรงงานนอกระบบ ซึ่งประสบความสำเร็จพอสมควรและจำเป็นต้องขยายพื้นที่ต่อซึ่งมีความเป็นรูปธรรมอยู่แล้ว พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างในการดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

นพ.ศิริเกียรติ เหลียงกอบกิจ ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สสส. กรรมการ : เห็นด้วยกับที่ประชุม ซึ่งทาง สปสช. กับกระทรวงสาธารณสุขควรต้องทำงานร่วมกัน ที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานได้ร่วมมือกันที่จะพัฒนาเครื่องมือหลายชิ้นเพื่อช่วยเหลือแรงงานนอกระบบ หากกระทรวงแรงงานได้วิเคราะห์เครื่องมือเพิ่มเติมได้ จะเป็นสิ่งสำคัญมาก ในการออกแบบและพัฒนาและใช้ภูมิปัญญาของพื้นที่ โดยมี สปสช. เป็นเจ้าภาพใหญ่ร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข รวมถึงศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ ร่วมดำเนินการดังกล่าว

นพ.กฤษ ลิ้มทองอิน แทนเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กรรมการ : ชี้แจงว่าในการประชุมสมัชชาแรงงานนอกระบบ เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับข้อเสนอและยินดีที่จะสนับสนุนเรื่องสิทธิประโยชน์ ส่วนเรื่องของการส่งเสริมและป้องกันนั้นยังไม่ค่อยชัดเจนนักซึ่งตรงนี้ยังต้องการส่งเสริมสิทธิประโยชน์และการป้องกันและยังรอการกำหนด Unit Course

มติที่ประชุม ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการจัดบริการอาชีวอนามัยแก่แรงงานนอกระบบ ดังนี้

๑. ให้กระทรวงสาธารณสุขโดยกรมควบคุมโรค เร่งจัดตั้งคลินิกเกษตรกร “๑ จังหวัด ๑ อำเภอ ๑ รพสต.” และดำเนินการให้ได้ร้อยละ ๕๐ ของจำนวน รพสต. ทั้งหมด ในปี ๒๕๕๙ โดยสนับสนุนชุดตรวจคัดกรองและกระดาษทดสอบพิเศษ (Reactive paper) ให้เพียงพอ พัฒนาศักยภาพบุคลากร รพสต. และกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดของในการดำเนินงานของจังหวัดด้วย
๒. ให้ สปสช. กำหนดสิทธิประโยชน์และงบประมาณสนับสนุนการจัดบริการอาชีวอนามัยในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบ นอกเหนือจากระบบบริการสุขภาพสำหรับประชาชนทุกคนที่อยู่ในระบบหลักประกันสุขภาพ
๓. ให้กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำรวจ/ศึกษาสถานการณ์และสภาพปัญหาความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ของกลุ่มแรงงานนอกระบบ เช่น กลุ่มเกษตรกร (โดยเฉพาะกลุ่มผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP : One Tambol One Product) ทาบแร่แผงลอย ขับรถบริการสาธารณะ (มอเตอร์ไซด์และรถแท็กซี่) คนเก็บขยะและซาเล้ง ประมง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน แรงงานรับจ้างตามฤดูกาล ฯลฯ โดยนำร่องใน ๑๐ จังหวัดที่มีศูนย์ความปลอดภัยแรงงาน แล้วจัดทำเป็นฐานข้อมูลของกลุ่มแรงงานนอกระบบ และนำมาประมวลผลข้อมูลดังกล่าว เพื่อนำมาจัดทำเป็นคู่มือความปลอดภัยในการทำงาน
๔. ให้กระทรวงอุตสาหกรรม เข้าร่วมบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สปสช. และกระทรวงแรงงาน
๕. ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยหนุนเสริม/สนับสนุนการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว โดยให้ยกเว้นเป็น

“ยุทธศาสตร์อาชีวอนามัยแรงงานนอกระบบ” รวมถึงสนับสนุนองค์ความรู้และบทเรียนจาก ประสบการณ์การดำเนินงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของแรงงานนอกระบบต่อไป

๖. ขอให้รายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานในการการประชุม คนช. ครั้งต่อไป (ถ้ามี)

๓.๓ ด้านส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศ

๓.๓.๑ ประเด็น : การสนับสนุนการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘

ฝ่ายเลขาฯ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

๑.๑ สรุปสาระสำคัญของอนุสัญญาฉบับที่ ๘๗ และฉบับที่ ๙๘

อนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว กำหนดให้นายจ้างมีเสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม และคนทำงานหรือผู้ได้รับการว่าจ้างให้ทำงาน (Workers) โดยไม่มีการ จำแนกใดๆ ทั้งที่เป็นผู้รับจ้าง ผู้ทำงานอิสระ ผู้ทำงานในภาคเกษตรและเศรษฐกิจนอกระบบ สามารถมีเสรีภาพในการ จัดตั้งสหภาพแรงงานโดยไม่มีการแทรกแซงจากรัฐ

ฉบับที่ ๙๘ ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและการร่วมเจรจาต่อรอง กำหนดให้คุ้มครองผู้ได้รับการว่าจ้างให้ ทำงานจากการถูกนายจ้างหรือองค์กรนายจ้างกระทำไม่เป็นธรรม หรือเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากการรวมตัวจัดตั้ง องค์กรและการเจรจาต่อรอง

เป็น ๒ ใน ๘ อนุสัญญาหลักของ ILO ที่ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะทำให้แรงงานสามารถ เข้าถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ในเรื่องอื่น ๆ ส่งผลดีต่อทั้งภาครัฐ นายจ้าง และแรงงาน อันมีผลต่อการเพิ่มความสามารถใน การแข่งขัน ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในเวที ILO และเวทีโลก

ปัจจุบัน ILO มีสมาชิกทั้งหมด ๑๘๕ ประเทศ ประเทศสมาชิกที่ให้การรับรองอนุสัญญา ฉบับที่ ๘๗ แล้วจำนวน ๑๕๒ ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๒ ของประเทศสมาชิก) ไม่รับรองจำนวน ๓๓ ประเทศ สำหรับการ รับรองอนุสัญญาฉบับที่ ๙๘ มีประเทศที่ให้การรับรองแล้ว ๑๖๓ ประเทศ (คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๑ ของประเทศสมาชิก) ไม่รับรอง ๒๒ ประเทศ

ประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน (Asean Community : AC) ประเทศที่ยังไม่ให้การรับรอง อนุสัญญา ทั้ง ๒ ฉบับ จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่ ลาว เวียดนาม (ประเทศสังคมนิยม) ประเทศบรูไน (ประเทศสมาชิก ใหม่ของ ILO) และประเทศไทย (ประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้ง ILO) ดังนี้

ประเทศใน AC	ฉบับที่ ๘๗	ฉบับที่ ๙๘	หมายเหตุ
๑. บรูไน	×	×	
๒. กัมพูชา	✓ ๒๓ ส.ค. ๒๕๔๒	✓ ๒๓ ส.ค. ๒๕๔๒	วันที่ให้การรับรอง
๓. อินโดนีเซีย	✓ ๙ ม.ค. ๒๕๔๑	✓ ๑๕ ก.ค. ๒๕๐๐	วันที่ให้การรับรอง
๔. ลาว	×	×	
๕. มาเลเซีย	×	✓ ๕ มิ.ย. ๒๕๐๔	วันที่ให้การรับรอง
๖. ฟิลิปปินส์	✓ ๒๙ ธ.ค. ๒๔๙๖	✓ ๒๙ ธ.ค. ๒๔๙๖	วันที่ให้การรับรอง

รายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ชั้น ๕

๗. สิงคโปร์	×	✓ ๒๕ ต.ค. ๒๕๐๘	วันที่ให้การรับรอง
๘. ไทย	×	×	
๙. เวียดนาม	×	×	
๑๐. พม่า	✓ ๔ มี.ค. ๒๕๙๘	×	วันที่ให้การรับรอง

หมายเหตุ เครื่องหมาย ✓ หมายถึง ให้สัตยาบัน แล้ว และ × หมายถึง ยังไม่ให้สัตยาบัน

๑.๒ ILO ประสบผลสำเร็จในการวางแผนการทำงานระดับประเทศกับกลุ่มไตรภาคีในประเทศไทย และได้ร่วมมือกันในการวางแผนงานระดับชาติว่าด้วยงานที่มีคุณค่า (Decent Work Country Programme: DWCP) ซึ่งได้กำหนดให้มีการผลักดันที่จะให้มีการยอมรับข้อตกลงในอนุสัญญา ILO ทั้งสองฉบับภายในปี พ.ศ.๒๕๕๗ นี้^๑

๑.๓ ปัจจุบัน ประเทศไทยมีสถานประกอบการ ๔๐๙,๙๗๗ แห่ง (๓๑ ธ.ค. ๕๕) มีการตั้งสหภาพแรงงานทั่วประเทศ ๑,๓๗๙ แห่ง (๒๘ ก.พ. ๕๖) (คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓ ของสถานประกอบการ) ถือว่าสัดส่วนน้อยมาก เมื่อเทียบกับต่างประเทศ เนื่องจากเสรีภาพการรวมตัวถูกจำกัด กลไกรัฐและกฎหมายขาดการส่งเสริมการรวมตัวของแรงงาน การจ้างบริษัทเหมาช่วงแรงงาน ทำให้แรงงานที่ไม่สามารถสร้างอำนาจต่อรองกับนายจ้าง เป็นต้น

๑.๔ การให้สัตยาบัน นอกจากแรงงานในระบบจะได้รับประโยชน์แล้ว ทำให้กลุ่มแรงงานนอกระบบ ได้รับอานิสสงค์ตามไปด้วย เป็นการเปิดโอกาสให้แรงงานนอกระบบ เช่น ผู้รับงานไปทำที่บ้าน คนทำงานบ้าน แรงงานภาคการเกษตร ฯลฯ สามารถใช้สิทธิในการรวมตัวได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตล่วงหน้าจากรัฐ รวมทั้งองค์การของแรงงานนอกระบบสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเสรี ปราศจากการแทรกแซงจากเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งมีเสรีภาพในการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกขององค์การด้านแรงงานใด ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. ความคืบหน้า

๒.๑ คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ฉบับที่ ๙๘ และให้เสนอรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พร้อมทั้งได้อนุมัติหลักการร่าง พ.ร.บ แรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... และร่าง พ.ร.บ แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (ฉบับที่...) พ.ศ. ... ตามที่กระทรวงแรงงานนำเสนอ ขณะนี้อยู่ระหว่างการกลั่นกรองของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒.๒ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ รัฐสภาได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐ ของ รธน. และให้ดำเนินการจัดให้มี “พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐” ภายใน ๑ ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม อนึ่ง วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ครม. มีมติขอลอนอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว ออกจากการพิจารณาของรัฐสภา

๒.๓ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ รง. โดย กสร. จัดให้มีการประชาพิจารณ์ เกี่ยวกับการให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ จำนวน ๕ ครั้ง ทุกภาค มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๔๙๒ คน สรุป ดังนี้

- อนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ (เห็นด้วย ร้อยละ ๘๕.๙๔ ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๙.๘๙ และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ ๔.๑๗)

¹ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ – สหภาพแรงงานไทย การประชุมของการให้สัตยาบันและการปฏิบัติตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๘๗ และฉบับที่ ๙๘ บทความออนไลน์. วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ <http://www.ilo.org/asia/whatwedo/events/>

- อนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๘ (เห็นด้วย ร้อยละ ๘๗.๒๔ ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๙ และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ ๕.๔๗)

- มีการเสนอแนะให้ภาครัฐ ควรริบดำเนินการให้สัตยาบันและตรากฎหมายจำกัดสิทธิการรวมตัวของแรงงานข้ามชาติ เพราะหากปล่อยให้มีการรวมตัวกันเสรีเกรงจะเกิดปัญหาความวุ่นวาย และควรจะต้องเป็นแรงงานข้ามชาติที่ถูกกฎหมาย จึงจะเข้าสู่ระบบกฎหมายแรงงานของไทยได้)

๒.๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง “การให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๗ และฉบับที่ ๙๘” ซึ่งได้เสนอแนะว่า

(๑) รัฐบาลควรพิจารณาการให้สัตยาบันอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับไปพร้อมกัน

(๒) รับทราบความเห็น ผลการพิจารณาและผลการดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศาลแรงงานกลาง และ ILO

๓. สภาพปัญหา

ขณะนี้ (ร่าง) พ.ร.บ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ทำให้มีความไม่ชัดเจนในการนำเสนอเรื่องการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ทั้ง ๒ ฉบับ และความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ ได้ให้คำแนะนำว่า อนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ น่าจะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสองของ ธรรมนูญที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาก่อนดำเนินการให้มีผลผูกพันโดยให้สัตยาบัน

๔. ประเด็นที่เสนอ เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

เพื่อเตรียมการรองรับการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ และเพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ขอให้รัฐบาลพิจารณาสนับสนุนการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของรัฐสภา และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้านการร่วมกลุ่ม เป็นต้น

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

นางณิชา สุนทรพรรค ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน : ชี้แจงความคืบหน้าว่า ขณะนี้อยู่ระหว่างสรุปนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เพื่อลงนามถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำเสนอคณะรัฐมนตรี และจากการประสานงานกับกระทรวงการต่างประเทศ ได้แจ้งว่าอนุสัญญา ๓ ทั้ง ๒ ฉบับ เป็นมาตรา ๑๙๐ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญที่จะต้องได้รับการเห็นชอบของรัฐสภาก่อนโดยให้มีผลผูกพัน

นายกิตศักดิ์ จันทจรวิวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เสนอความเห็นเนื่องจากดำเนินการด้านการให้สัตยาบันฯ นั้น กระทรวงแรงงานได้ดำเนินการอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการฯ

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : ชี้แจงว่า อนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ เป็นข้อเรียกร้องหลักของผู้ใช้แรงงานเป็นเวลานานแล้ว และในวันแรงงานแห่งชาติจะมีข้อเสนอ

ทุกปี หากได้รับอนุสัญญา ฯ ในปีนี้ ก็ยังถือว่าล่าช้าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว จึงเห็นควรสนับสนุน เป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรับอนุสัญญา ฯ และนำเข้าคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

นางจิตติมา ศรีสุขนาม แทนผู้อำนวยการสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ (ประจำประเทศไทย) ILO
 กรรมการ : กล่าววาทาง ILO มีความยินดีเป็นอย่างมากและให้ข้อมูลว่าในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ จะมีการประชุมใหญ่
 ของ ILO และทาง ILO ให้ความสนใจมาตลอดในการให้สัตยาบันอนุสัญญา ฯ ทั้ง ๒ ฉบับ เนื่องจากประเทศไทย
 เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้ง ILO ในปี ค.ศ. ๑๙๑๙ และจากนั้นประเทศไทยเป็นประเทศเศรษฐกิจขนาดกลางและเป็นประเทศ
 เดียวใน AC ที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบัน นอกจากประเทศบรูไนเพิ่งเข้ามาเป็นสมาชิก ILO เมื่อ ๓ ปี ที่ผ่านมา ดังนั้น
 การที่ประเทศไทยให้สัตยาบันอนุสัญญาจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนทำงาน ซึ่ง ILO ไม่ได้แบ่งว่าเป็นแรงงานในระบบ
 หรือนอกระบบ

นางพุลทรัพย์ สวนเมือง ตูลาพันธ์ ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ กรรมการ :
 เห็นด้วยในการให้รับสัตยาบัน ฯ แต่ต้องการให้เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบ คือ เรื่องการรับงานไปทำ
 ที่บ้าน ซึ่งมีกฎหมายแล้วและต้องให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับที่ ๑๗๗ ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้าน จึงขอฝากให้กระทรวง
 แรงงานเร่งดำเนินการเรื่องดังกล่าวด้วย

มติที่ประชุม เพื่อเตรียมการรองรับการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ และเพื่อภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย
 ไทย ขอให้รัฐบาลพิจารณาสนับสนุนการให้สัตยาบันอนุสัญญา ILO ฉบับที่ ๘๗ และ ๘๘
 ตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของรัฐสภา และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมการ
 ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนด้านการร่วมกลุ่ม เป็นต้น
 ทั้งนี้ และขอให้กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน รายงานความคืบหน้า
 ของการดำเนินงานในการการประชุม คนช. ครั้งต่อไป (ถ้ามี)

๓.๔ ด้านการบริหารจัดการ จำนวน ๒ ประเด็น

๓.๔.๑ การแต่งตั้ง “กองบริหารแรงงานนอกระบบ”และคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การ บริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

๑.๑ ตามที่ ครม.ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นชอบในหลักการ “แผนยุทธศาสตร์การบริหาร
 จัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในแผนฯ ได้ดำเนินการพัฒนา

รายงานการประชุมคณะกรรมาธิการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖
 ณ ห้องประชุมสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ชั้น ๕

คุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบตามแนวทางที่กำหนดไว้

๑.๒ กระทรวงแรงงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ไปสู่การปฏิบัติ โดยร่วมกันจัดทำ “แผนปฏิบัติการส่งเสริม ค้ำครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) หน่วยงานร่วมดำเนินงานในแผนปฏิบัติการฯ จำนวน ๙ กระทรวง ๒๑ หน่วยงาน
- (๒) โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการ จำนวน ๘๒ โครงการ/กิจกรรม กรอบงบประมาณ ๓๙,๕๔๔.๙๘ ล้านบาท และแรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น ๑๘.๑๘ ล้านคน
- (๓) ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด

และได้จัดส่งสรุปแผนปฏิบัติการฯ นำเสนอ ครม. เพื่อทราบ พร้อมเสนอขอแต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ” และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการฯ

๑.๓ ในแผนระยะถัดไป กระทรวงแรงงาน จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบอย่างต่อเนื่อง โดยจะประสาน/ศึกษา/เชื่อมโยงภารกิจหน้าที่และยุทธศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการและขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบทั้งในเรื่องการคุ้มครองแรงงาน สวัสดิการแรงงาน การพัฒนาศักยภาพแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน สุขภาวะและการรวมกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) การจ้างงาน ในลักษณะเหมาค่าแรง การจ้างเหมาช่วง ส่งผลให้จำนวนแรงงานนอกระบบมีแนวโน้มมากขึ้นตามไป รวมทั้งเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ต่อไป

๒. สภาพปัญหา

๒.๑ แผนปฏิบัติการส่งเสริม ค้ำครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบพ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เกี่ยวข้องกับหลายกระทรวง/หลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีรายละเอียดที่จะต้องหารือในเชิงลึก ประกอบกับงานด้านแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงาน มีสถานะเป็น “ฝ่าย” อยู่ภายใต้กลุ่มงานเศรษฐกิจแรงงานมหภาค สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน ซึ่งมีบุคลากรเพียง ๒ คน อีกทั้งมีการขยายขอบข่ายงานออกไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้น จึงเห็นควรมีโครงสร้างขึ้นมารองรับการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบฯ ดังกล่าว โดยจัดตั้งให้เป็น “กองบริหารแรงงานนอกระบบ” เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก (Focal Point) ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศไทยต่อไป

๒.๒ และเพื่อให้ข้อสั่งการของ คนช. มีผลเป็นรูปธรรมและชัดเจน จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ องค์ประกอบจำนวน ๒๙ คน จากหน่วยงานหลักที่มีโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการด้านแรงงานนอกระบบ เพื่อทำหน้าที่ประสาน วิเคราะห์ กลั่นกรองประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนฯ และขับเคลื่อนแผนฯ ในประเด็นสำคัญ โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการแรงงาน เป็นคณะอนุกรรมการและเลขานุการ

๓. ประเด็นที่เสนอ เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๓.๑ เห็นชอบให้จัดตั้ง “กอง/สำนัก บริหารแรงงานนอกระบบ” ภายใต้สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก (Focal Point) ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศไทย

๓.๒ อนุมัติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน : ขอให้คณะกรรมการฯ พิจารณาองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ หากคิดว่าหน่วยงานใดยังขาดหรือมีจำนวนมากเกินไป ขอให้ที่ประชุมเสนอ เพื่อให้ฝ่ายเลขานุการ นำไปปรับปรุงคำสั่งฯ พร้อมนำเสนอที่ประชุม คนช. ในการประชุมครั้งต่อไป

นายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์ ปลัดกระทรวงแรงงาน กรรมการ : ต้องการให้มีกฎหมายที่ดูแลแรงงานนอกระบบเป็นการเฉพาะ จึงขอให้ฝ่ายเลขานุการ หรือกองกฎหมายของหน่วยงานในสังกัด รง. ดำเนินการยกร่างกฎหมายดูแลแรงงานนอกระบบ เพราะหากว่ามีกฎหมายจะสามารถขับเคลื่อนงานได้ทันที และนำไป คนช. พิจารณาเป็นระยะๆ ในส่วนสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยยุทธศาสตร์และประสานงาน จะสนับสนุน/รับเกี่ย ด้านบุคลากรให้ก่อนหากภารกิจมีความชัดเจนและขยายเพิ่มมากขึ้น จึงปรับเป็น“กองบริหารแรงงานนอกระบบ” เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก (Focal Point) ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศไทยต่อไป สำหรับการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบนั้น ขอสนับสนุนให้แต่งตั้ง เนื่องจากเป็นคณะฯ ที่สามารถมาช่วยกลั่นกรองงานเรื่องที่จะเข้าสู่การประชุมฯ อีกทั้งเป็นคณะที่จะมาขับเคลื่อนภารกิจสำคัญ ๆ

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : ให้ข้อสังเกตองค์ประกอบว่าผู้แทนกระทรวงแรงงานมีจำนวนมากเกินไป

นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ กรรมการ : เสนอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติ ร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ ด้วย

นายบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ ผู้อำนวยการมูลนิธิธรรมาภิบาลสังคม กรรมการ : ทราบว่าหน่วยงานที่ดูแลแรงงานนอกระบบมี ๒ หน่วยงาน คือ สังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักความมั่นคงแรงงานนอกระบบ สำนักงานประกันสังคม และคิดว่าน่าจะใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีมาตั้งกองบริหารแรงงานนอกระบบ เช่นเดียวกับเรื่องแรงงานต่างด้าวที่ตั้งโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี สำหรับในส่วนของฝ่ายเลขานุการ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์แรงงานนอกระบบอยู่แล้ว

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานเครือข่ายแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เห็นว่าถ้าจะตั้งคณะทำงานชุดเดียวจะใหญ่เกินไปและไม่คล่องตัว เห็นว่าควรตั้งคณะอนุกรรมการ ฯ จำนวน ๓ ชุด ตามยุทธศาสตร์ฯ และเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นผู้แทนจากกระทรวงแรงงานจึงขอให้ลดจำนวนลงและขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการ ฯ ภายในกระทรวงแรงงานขึ้นมาอีก ๑ ชุด พร้อมทั้งให้มีอยู่ในยุทธศาสตร์ฯ ทั้ง ๓ ยุทธศาสตร์

นางสาววิไลวรรณ เทียงดาห์ รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มงานเศรษฐกิจแรงงานมหภาค สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน : ชี้แจงว่าการแต่งตั้งอนุกรรมการฯ ทั้ง ๓ คณะตามยุทธศาสตร์ มีความเห็นว่าจะไม่ได้มีประเด็นที่สำคัญเพียงพอ เนื่องจากคณะบุคคลที่ทำงานร่วมกันก็วนเวียนอยู่ไม่กี่คน เบื้องต้น ควรตั้งคณะอนุกรรมการเพียงชุดเดียวก่อน หากมีประเด็นที่สำคัญค่อยตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่ม เนื่องจากวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์แรงงานนอกระบบ คือ แรงงานนอกระบบได้รับการคุ้มครองมีหลักประกันทางสังคม นำสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมองว่าประเด็นที่สำคัญอยู่ใน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขยายขอบเขตการคุ้มครองและสร้างหลักประกันทางสังคม ส่วนในยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาสมรรถนะแรงงานนอกระบบเพื่อขยายโอกาสการมีงานทำ หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานทำหน้าที่พัฒนาทักษะฝีมือให้แก่แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบอยู่แล้ว สำหรับกลไกของกระทรวงแรงงาน คือ กรมการจัดหางานและกรมพัฒนาฝีมือแรงงานดำเนินการอยู่แล้ว โดยเฉพาะกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีกลไก “คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ” (กพร.ปช.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาแรงงานและประสานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานในการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และในภูมิภาคทั้ง ๗๗ จังหวัด ยังมีคณะอนุกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพจังหวัด (กพร.ปจ.) เป็นกลไกระดับจังหวัดอีกด้วย จึงคาดว่ากลไกดังกล่าวจะสามารถสนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ ๒ ได้ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ เป็นภารกิจของฝ่ายเลขานุการ ซึ่งหากเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใดหรือภารกิจด้านใด จักได้เรียนเชิญมาประชุมเป็นครั้งคราว และหากมีประเด็นที่สำคัญเพียงพอ ค่อยเสนอตั้งคณะอนุกรรมการฯ อีกครั้งภายหลัง ประกอบกับสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ในฐานะฝ่ายเลขานุการ มีบุคลากรเพียงแค่ ๒ คน จึงไม่สามารถตั้งอนุกรรมการฯ ได้มาก ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของแต่ละคณะด้วย

นายกฤษศักดิ์ จันทจรส์วัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : เห็นว่าควรจะดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ซึ่งได้มีกรอบการดำเนินการไว้แล้ว และเห็นด้วยกับการพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีอยู่แล้ว เรื่องประเด็นการจัดการก็เป็นเรื่องแรกโดยพิจารณาว่าจะมีคณะอนุกรรมการชุดเดียวพิจารณาทุกเรื่อง หรือว่าจะตั้งคณะอนุกรรมการตามยุทธศาสตร์ทั้ง ๓ คณะ

มติที่ประชุม   มีมติเห็นชอบ ดังนี้

- ๑) การจัดตั้ง “กองบริหารแรงงานนอกระบบ” ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ในเบื้องต้นจะสนับสนุน/ปรับแก้บุคลากรให้ก่อน หากภารกิจมีความชัดเจนและขยายเพิ่มมากขึ้น จึงปรับเป็น “กองบริหารแรงงานนอกระบบ” เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก “ Focal Point” ด้านแรงงานนอกระบบของประเทศไทยต่อไป
- ๒) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ ให้ฝ่ายเลขานุการ ปรับองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ โดยให้จัดทำคำสั่งใน ๒ รูปแบบ คือ ๓
  - ๑) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ เพียงคณะเดียว โดยนำความเห็นของคณะกรรมการฯ ประกอบการพิจารณา
  - ๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ตามยุทธศาสตร์ จำนวน ๓ ยุทธศาสตร์ และนำเสนอ คนช. พิจารณาอีกครั้ง ในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๔.๒ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นดังกล่าว โดยสรุปดังนี้

๑. เรื่องเดิม/สถานการณ์

๑.๑ แผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙” มีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน จำนวน ๙ กระทรวง ๒๑ หน่วยงาน มีโครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการ จำนวน ๘๒ โครงการ/กิจกรรม ครอบคลุมประมาณ ๓๙,๕๔๔.๙๘ ล้านบาท และแรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ทั้งสิ้น ๑๘.๑๘ ล้านคน และตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ จำนวน ๑๐ ตัวชี้วัด ซึ่งการดำเนินการทั้งในส่วนกลาง (ระดับนโยบาย) และส่วนภูมิภาค (ระดับพื้นที่/จังหวัด)

๑.๒ เพื่อสะท้อนประเด็นปัญหาด้านแรงงานนอกระบบในพื้นที่ (ตามบริบทของพื้นที่) ประกอบกับเพื่อให้เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน จึงเห็นควรขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ลงสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยจัดตั้ง “ศูนย์บริหารจัดการแรงงานนอกระบบ” ไม่ต่ำกว่า ๓๐ ศูนย์/จังหวัด ภายในปี ๒๕๕๙ และนำร่องในปี ปังบประมาณ ๒๕๕๖ ไม่ต่ำกว่า ๑๕ ศูนย์/จังหวัด

การบริหารศูนย์ฯ โดย “คณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด” และเป็นเจ้าภาพหลัก (Focal Point) ในการบริหารจัดการ/บูรณาการ งานด้านแรงงานนอกระบบจังหวัด สะท้อนข้อเรียกร้อง/ประเด็นปัญหาเสนอต่อคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิการสังคม (ประกันสังคมมาตรา ๔๐ ประกันสังคมภาคประชาชน) ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ความต้องการมีงานทำ/อาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ (กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่ม OTOP ฯลฯ) การพัฒนาทักษะฝีมือ สิทธิแรงงาน/กฎหมายแรงงาน ข้อมูลแรงงานนอกระบบ การส่งเสริม สนับสนุนและขยายเครือข่ายแรงงานนอกระบบ เป็นต้น

คณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานตามแผนปฏิบัติการส่งเสริม คุ้มครองและพัฒนาแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ที่มีภารกิจลงจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด/รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน แรงงานจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

นอกจากนี้ ในภาคประชาชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เข้าไปส่งเสริม สนับสนุนให้จัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัด...” เพื่อดำเนินงานควบคู่กับภาคราชการ เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านแรงงานนอกระบบให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๒. ประเด็นที่เสนอ

เสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณา และอนุมัติในหลักการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด ดังนี้

๓.๑ องค์ประกอบคณะอนุกรรมการฯ ไม่เกิน ๑๕ คน

๓.๒ นำร่องในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๑๕ จังหวัด ได้แก่

(๑) จำนวน ๑๐ จังหวัดที่มี “ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัด” แล้ว ได้แก่ ๑) เชียงใหม่

๒) น่าน ๓) ลำพูน ๔) พะเยา ๕) เชียงราย ๖) ราชบุรี ๗) ขอนแก่น ๘) สงขลา ๙) สมุทรปราการ และ ๑๐) กรุงเทพฯ

(๒) จังหวัดเพิ่มเติม ๕ จังหวัด ได้แก่ ๑) นครปฐม ๒) มหาสารคาม ๓) อุบลราชธานี ๔) พัทลุง และ ๕) กระบี่

(๓) ดำเนินการในปีถัด ๆ ไป ไม่ต่ำกว่าปีละ ๕ จังหวัด ตามสถานการณ์

๓.๓ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นายบัณฑิตย์ ธนชัยเศรษฐวุฒิ ผู้อำนวยการมูลนิธิอารมณืพงศ์พจน์ กรรมการ : มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการพิจารณาหลักเกณฑ์ความพร้อมจังหวัดนาร่อง ๑๕ จังหวัด ใช้เกณฑ์ใดในการคัดเลือก และคิดว่าคณะกรรมการฯ ควรจะพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบระดับจังหวัดด้วย

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ กรรมการ : ชี้แจงว่า เกี่ยวกับการกำหนดจังหวัดนาร่อง ๑๕ จังหวัด ๑๐ จังหวัดแรกมี “ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบ จังหวัด” แล้ว เป็นศูนย์ฯ ที่สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ไปเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับหนึ่งแล้ว จึงต่อยอดต่อไป ส่วนอีก ๕ จังหวัด จากการประชุมกับฝ่ายเลขานุการ มีหลักเกณฑ์คัดเลือกพอสมควร หากคณะกรรมการฯ เห็นว่าไม่ต้องนาร่องแล้ว ให้ครอบคลุมทั้งประเทศก็ได้

นางสุวัฒนา ศรีภิรมย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : หากไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบว่าทำงานอย่างไร ใช้ทรัพยากรของที่ไหน ผู้เข้ามาช่วยเหลือ/ดูแลคือใคร หากเพิ่มเป็น ๑๕ จังหวัดหรือ ๒๐ จังหวัดหรือหากว่าทั่วประเทศจะใช้ทรัพยากรที่ไหนเพื่อให้มีการดำเนินการที่ยั่งยืน

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ กรรมการ : ชี้แจงว่า แรงงานนอกระบบที่ผ่านมาทำงานเชื่อมโยงกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และมีงบประมาณในการดูแลจาก สปสช. และ จาก สสส. โดยกิจกรรมหลัก ๆ ได้แก่ การพัฒนาผู้นำ เรื่องอาชีพอนามัย (การส่งเสริมและป้องกัน การให้ความรู้) และสิ่งที่ทำกับกระทรวงแรงงานจะเป็นเรื่องมาตรา ๔๐ ที่ลงไปให้ความรู้พร้อมกับทาง กระทรวงแรงงานแต่ทางมาตรา ๔๐ ไม่มีงบประมาณ ที่ดำเนินการทั้งหมดเพราะต้องการให้พี่น้องแรงงานนอกระบบ เข้าถึงประกันสังคมมาตรา ๔๐ และให้ความรู้เรื่องกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) และหากต้องการให้ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดมีความเข้มแข็ง ควรทำงานเชื่อมโยงกับภารกิจของ ๙ กระทรวงที่มีภารกิจลงจังหวัด ซึ่งในการดำเนินการต่อไป หน่วยงานทั้ง ๙ กระทรวงที่มีภารกิจลงถึงระดับพื้นที่ ขอให้ศูนย์ฯ เป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และขอให้ตั้งงบประมาณสนับสนุนศูนย์ฯ เพื่อเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

นายสมเกียรติ ฉายะศรีวงศ์ ปลัดกระทรวงแรงงาน กรรมการ: ชี้แจงว่าศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดต่าง ๆ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก สปสช.และ สสส. อยู่แล้ว ก็ขอให้สนับสนุนต่อไป แต่ประเด็นอยู่ที่การตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัด หากแต่งตั้งไปแล้ว ค่าใช้จ่ายในการดำเนินต่าง ๆ เช่น ค่าเบี้ยประชุม ค่าจัดประชุม และอื่น ๆ จะทำอย่างไร ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการฯ จึงขอทบทวนอีกครั้ง

ทพ.ศิริเกียรติ เหลียงกอบกิจ ผู้แทน สสส. : ชี้แจงว่าบทบาทของ สสส. ทำหน้าที่จุดประกายกระตุ้น สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับกลุ่มบุคคล องค์กร และชุมชนทั่วไป และเปิดรับแนวทาง ปฏิบัติการใหม่ๆ ที่เป็นความคิด สร้างสรรค์ สสส. จัดงบประมาณตั้งต้นหรือสมทบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งเรื่องของแรงงานก็เกี่ยวเนื่องกับเรื่องสุขภาพ หากแรงงานมีสุขภาพ อนามัยที่ดี ก็ส่งผลต่อสังคมที่ดีด้วย แต่มีใช้จัดงบประมาณให้ในลักษณะงานประจำหรือสิ่งที่มีได้พัฒนาแนวคิด แนวทางใหม่ ๆ อีกทั้ง สสส. ไม่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติการประจำ หรือปฏิบัติการซ้ำซ้อนกับส่วนราชการ หรือองค์กรเอกชนใด ดังนั้น ในระยะเริ่มต้น สสส. ยินดีสนับสนุนงบประมาณ และในระยะถัดไป ก็ขอให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานตั้งงบประมาณรองรับต่อไป

นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน : ประเด็นการตั้งศูนย์

ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัดศูนยตั้งอยู่ที่ไหน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โครงสร้างศูนยเป็นอย่างไร หากศูนยฯ เป็นองค์กรภาคประชาชนที่รองรับการทำงานในระดับพื้นที่ของ ๙ กระทรวงตามแผนยุทธศาสตร์ฯ ก็ถือว่าง่ายขึ้น คือให้ศูนยฯ เป็นหน่วยสนับสนุนการทำงานในระดับพื้นที่ของกระทรวงต่าง ๆ ที่ไม่มีหน่วยดำเนินงานในระดับพื้นที่ ส่วนคณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัดนั้น ชัดเจนในเรื่องงบประมาณ เพราะสามารถกำหนดได้ว่าประชุมกี่ครั้ง จะดำเนินงานเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งคำนวณงบประมาณได้

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการ พิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกจังหวัดนำร่อง องค์กรประกอบ/อำนาจหน้าที่ รวมถึงกรอบงบประมาณในการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบจังหวัดฯ และนำเสนอที่ประชุม คนช. ในการประชุมครั้งต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

นางสุจิน รุ่งสว่าง ประธานศูนยประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งชาติ กรรมการ : อยากให้กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานขยายเครือข่ายให้ไปถึงระดับหมู่บ้านเชื่อมโยงกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

นางอรุณี ศรีโต ผู้แทนศูนยประสานงานแรงงานนอกระบบ เขตปริมณฑล กรรมการ : การประชุมครั้งต่อไป อยากให้ท่านนายกรัฐมนตรีมาเป็นประธานการประชุม และควรจะมีการมอบรางวัลให้แก่ “แรงงานนอกระบบดีเด่น” ด้วย

นายกิริศักดิ์ จันทร์จรัสวัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านแรงงานนอกระบบ กรรมการ : นำหนักที่พูดในวันนี้จะพูดในเรื่องการป้องกัน (Protection) เป็นหลัก ต่อไปจึงอยากให้พิจารณาเรื่องการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสมรรถนะแรงงานนอกระบบ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาหลักของประเทศ

นพ.ชาญวิทย์ กระทบ เทพ แทนปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ : ขณะนี้มีกองทุนกระจาย กระจาย เช่น กองทุนพัฒนาสตรีที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดูแลอยู่ ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่ต้องการแก้ไข คือ เรื่องของสุขภาพ เรื่องอาชีพ เห็นว่าควรบูรณาการด้านงบประมาณมาช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันได้จะได้เป็นลักษณะของระบบเดียวกัน

นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน : กองทุนเพื่อการส่งเสริมอาชีพมีมากมายและหลากหลาย เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนผู้รับงานไปทำที่บ้าน ฯลฯ ซึ่งแต่ละกองทุนที่ตั้งตั้งขึ้นมา ต่างก็มีวัตถุประสงค์เฉพาะ การบูรณาการกองทุนฯ ทำได้ไม่ถนัดนัก หากคิดในแง่ดี ก็เป็นประโยชน์แก่แรงงานนอกระบบ สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างหลากหลายเช่นกัน กรณีได้ขอให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานขยายเครือข่ายไปถึงระดับหมู่บ้าน กระทรวงแรงงานมีอาสาสมัครแรงงานระดับตำบล (อสร.) เป็นผู้แทนกระทรวงแรงงานในระดับพื้นที่อยู่แล้ว และหน่วยงานอื่น ๆ ก็มีอาสาสมัครด้วยเช่นกัน เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขอาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ อาสาสมัครเกษตรฯ เป็นต้น จึงอยากให้ทุกหน่วยงานช่วยกันดูแลแรงงานนอกระบบซึ่งเป็นประชาชนชายขอบ ให้ได้รับการดูแลที่ดีให้เท่ากับหรือใกล้เคียงแรงงาน

ในระบบ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมต่อไป

เลิกประชุม เวลา ๑๗.๐๐ น.

(นางสาวธมนวรรณ ภารราช)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ผู้จัด/บันทึกรายงานการประชุม

(นางสาววิไลวรรณ เทียงดาห์)

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานเศรษฐกิจแรงงานมหภาค

สำนักเศรษฐกิจการแรงงาน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม